

ΔΗΡΙΤΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Σ. ΣΚΙΠΗ, Ἡ συμφωνία τῶν πουλιῶν. Ποιημ.
- ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ, Συναίσθηματικὴ γνήμη καὶ φαντασία. Μελέτη.
- Ν. ΧΑΝΤΖΑΡΑ, Ὁ Ἔρωτας τῆς Χλόης. Πρῶζα.
- ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΒΟΥΤΥΡΑ, Ἡ Δύναμις τοῦ Ὀνειρίου. Διήγημα,
- ΝΙΤΣΣΕ, Σκέψεις.
- Σ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗ, Ἡ πρώτη Ἐθνικὴ μας Ναυτιλία. (1800 - 1807) Συνέχεια.
- FERNAND DE VASQUEZ, Οἱ δύο γέροι. Διήγημα. Μετάφρ. Αἴμ.
- HONORÉ DE BALZAC, Ἡ Μητροιά. Δρῆμα. Συνέχεια.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

- Σ. ΣΚΙΠΗ, Γὰ τοὺς Ἑλλήνας τῆς Αἰγύπτου — Προσέλαια.
- Σ. Γυμναστικὸς Ἀκροίταξ.
- ΠΟΛΥΔ. ΣΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Κρίσεις ἐπὶ τῶν Πανελληνίων ἀγῶνων.
Νῆα ἐκδόσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	
Ἐτησία	ῥοχ. 12 —	Ἐτησία	ῥο. χρ. 15 —
Ἐξάμνος	> 7 —	Ἐξάμνος	> > 8

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: — ΟΔΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 32

ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ
ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΓΑΡΙΘΕΙΣΑ ΤΩ: 1882

ΕΤΑΙΡΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 3,000,000

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΧΡΥΣΟΥΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΧΡΥΣΟΥΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900 ΕΚΘΕΣΙΣ ΟΛΥΜΠΙΩΝ 1888 ΚΑΙ ΚΡΗΤΗΣ 1900

ΘΕΪΚΟΣ ΧΑΛΚΟΣ ΕΙΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ

Χημικῶς καθαρὸς ἐκ μεταλλικοῦ χαλκοῦ καὶ θεϊκοῦ ὀξέως ἐκ θείου τῆς Μήλου ἀνώτερος παντὸς εἰσαγομένου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ εἰς τιμὴν εὐθηνότεραν.

ΑΝΤΙΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΙΝΗ

Παρασκευάσμα ἀλάνθαστον κατὰ τοῦ Περονόσπορου, ἀναλυθὲν ὑπὸ τοῦ Γεωπονικοῦ Χημείου καὶ ἐγκριθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς καταλληλότερον καὶ εὐχρηστοτερον παντὸς ἄλλου παρασκευάσματος.

Ἡ ἀντιπερονόσπορινη κατασκευάζεται ὑπὸ τὴν ἐμποτείαν τοῦ Γεωπονικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, παρὰ τοῦ ἡμετέρου ἐργοστασίου εἰς κόνιν καὶ ἐμπεριέχει 60 % θεϊκὸν χαλκὸν χημικῶς καθαρὸν· ἡ κόνις αὕτη διαλύεται ἀκαριαίως καὶ τελείως, δὲν φράσσει οὐδὲ φθείρει τοὺς ψεκαστῆρας, προσκολλᾶται ἐπὶ τῶν φύλλων χωρὶς νὰ παρυσύρηται ὑπὸ τῆς βροχῆς καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τοῦ περονόσπορου ἀποτελεσματικώτερον τοῦ συνήθους ἀσβεστούχου πολλοῦ χωρὶς νὰ βλάπτῃ τὰ τρυφερὰ φύλλα τῶν ἀμπέλων.

Πᾶσα ἄλλη σκευασία φερομένη εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς κόνιν ὑπὸ διαφόρους ὀνομασίας καὶ μὴ ἐμπεριέχουσα τὰ συστατικὰ τοῦ ἀνωτέρω παρασκευάσματος οὐδὲν φέρει ἀποτελεσματικὰ κατὰ τοῦ περονόσπορου.

La Revue Mondiale

45 - rue Laffite - Paris

La moins chère de Revues littéraires Françaises.

Γ. ΜΠΡΕΛΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΣ ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ

Βραβεύθεις εἰς ἅσας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐκθέσεις

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

(Ἀφιερώνεται στὸν ἀγαπητό μου κ. Ἰ. Ἰωσήφ).

Ἀχνίζει στ' ἀκρουράνια ἢ πούλια,
Τ' ἀστέρια τρέμουν νὰ σθυστοῦν,
Σπῖνοι, γαλιάντρες, πετροπούλια
Τὸ φῶς τῆς μέρας χαιρετοῦν.

Σπῖνοι, γαλιάντρες, πετροπούλια
Πετοῦνε στὰ πλατάνια ἀνάρια
Καὶ πουρπουλίζοντας σκαρίζουν
Ἄπὸ κλωνάρια σὲ κλωνάρια.

Κλωνοφλιφλίσιματα τ' ἀγέρια
Γλυκοσκορποῦν ὅπου περνοῦν,
Καθάρια γάργαρα κρουνέρια,
Τὰ μουρμουρίσματα ἀρχινοῦν.

Σπῖνοι, γαλιάντρες, πετροπούλια
Πά' στὰ κλωνόκλαρα προδάρουν
Τὸ φῶς τῆς μέρας καὶ τῆς Χτίσης
Μυστήρια κι' ὠμορφιὲς νὰ ἐξάρουν,

Τὰ κρουσταλλένια τὰ λαρύγγια
Σὰν ὄργαν' ἀγνωρα μυριάδες,
Πίφερα, τσίτερα καὶ τίγκια
Μικρὰ σουραύλια ταμπουράδες,

Τὰ κρουσταλλένια τὰ λαρύγγια
Πίφερα, τσίτερα καὶ τίγκια,
Μὲς τὴν ἀπέραντη ἐκκλήσια
Πλέκουν τὴν ἀφραστὴ ὑμνωδία.

Τὴν ἅγιαν Ἄνοιξιν ἀνυμνοῦνε
Ποῦ φέρνει τὸν Ἱερὸ Χυμὸ
Καὶ τὰ πολλὰ πουλιὰ λαλοῦνε
Μ' ἕναν ἀρρυθμιστο ρυθιό.

Ὁ ἄνθρωπος Ἀδάμ μακάριος
Στὸ πλευρὸ τῆς Συντρόφισσάς του
Μένει κι' ἀκούει τὴν ἀρμονία
Καὶ λούζεται στὴν εὐτυχία.

Κι' ὁ πικρὸς Ὁφίδας παρέκει
Συλλογισμένος παραστέκει
Κι' ἀνήσυχτα παρατηρεῖ
Ἐπάνω, κάτω, ἐδῶθ' ἐκεῖ...

Στῆς Ἄνοιξης κλωθογυρίζουν
Τὴν ἀνθοκέντητή ποδιὰ
Κι' ὀλολαλοῦν καὶ πουρπουλίζουν
Τὰ μαργομάργελα πουλιά.

Π. Σχίτ. Μάρτιος 1905.

Σ. Σκίπηος

Α. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Καὶ εἰς τὰ ἰσχυρότερα ἐγχειρίδια τῆς Ψυχολογίας γίνεται λόγος **περὶ τοῦ συνειρημοῦ τῶν παραστάσεων**, καὶ πᾶς ὅστις ἐκάθισεν εἰς θρανίον τοῦ γυμνασίου γνωρίζει **τοὺς νόμους τῆς ἀναπλάσεως**. Ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅστις πρῶτος καὶ ἐδῶ καὶ εἰς τόσα ἄλλα, κατέκτησε τὴν ἀλήθειαν — ὅπως οἱ ἐξερευνηταὶ ὑψώνουν τὴν σημαίαν των ἐπὶ χώρας ἀπατήτου — εἶνε γνωστοὶ οἱ τέσσαρες νόμοι: τῆς συνυπάρξεως, τῆς διαδοχῆς, τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς ἀντιθέσεως. Νεώτεροι ψυχολόγοι προσέθεσαν καὶ τοὺς νόμους τῆς σχέσεως τοῦ γενικοῦ πρὸς τὸ μερικὸν καὶ τῆς αἰτιώδους σχέσεως. Ἡ δὲ νεωτάτη Ψυχολογία προσπαθεῖ ν' ἀναγάγῃ πάσας ταύτας τὰς περιπτώσεις εἰς ἕνα γενικὸν νόμον, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ διάσημος Δανὸς φιλόσοφος Χόφδιγγ ἐπρότεινε τὸν ὄρον **νόμος τῆς ὁλότητος** (Gesetz der Totalität).

**

Ἄλλὰ τὰ συναισθήματα, ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη, μὲ ὅλας τὰς λεπτοτάτας ἀποχρώσεις των καὶ τὰς ἀπροσδιορίστους ποικιλίας των πῶς ἐπανερχονται εἰς τὴν συνειδησίν μας; Ὡς γνωστὸν τὰ συναισθήματα συνδέονται μὲ παραστάσεις. Ἐν βλέμμα ζητοῦν ἐν ἄλλο καὶ στηριζόμενον ἐπ' αὐτοῦ, μία σιωπηλὴ ψαῦσις χειρὸς ὅταν ἡ ψυχὴ καταβαίη εἰς τοὺς τρέμοντας δακτύλους, μία κίνησις τῶν χειλέων, ἐν ἄρωμα, ἐν χρῶμα, μία μελωδία εἶνε ἀχώριστα συνιφασμένα μὲ τὰς μυχαιτάτας ψυχικὰς καταστάσεις μας. Ἐν ἄνθος ἐπαναφέρει ἔμπρὸς μας ἐν φέρετρον μὲ τὸν παρ' αὐτὸ σπαραγμὸν μας· ἐν τοπίον ἀφυπνίζει ὁλόκληρον κόσμον συγκινήσεων. Ἡ χαρὰ ἢ ἡ λύπη, ὅπως ἡ ταξειδεύτρα χελιδῶν στηρίζεται εἰς στέγην ἢ δένδρον ἢ ἰστὸν πλοίου, ἔχει ἀνάγκην νὰ στηριχθῇ εἰς κάτι συγκεκριμένον. «Εἰμποροῦμεν νὰ ἀναμνησθῶμεν, λέγει ὁ Μπαῖν, τὴν τέρψην τὴν ὁποίαν ἠσθάνθημεν εἰς τὴν ἐξοχὴν μίαν θερινὴν ἡμέραν μετὰ μακρὰν διαμονὴν εἰς πόλιν. Ἄν ἐξετάσωμεν καλῶς θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ ἡχὴ τῆς τέρψεως ταύτης ἔρχεται εἰς ἡμᾶς μὲ τὴν βοήθειαν τῶν συνειρημῶν τῆς ὀράσεως, τῆς ἀκοῆς καὶ ἴσως τῆς γεύσεως καὶ τῆς ὀσμῆς. Ἄνατολὴ τοῦ ἡλίου ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Ρίγκι τῆς Ἑλβετίας ἀφίνει ἐντύπωσιν ἐντόνου καὶ διαρκοῦς εὐχαριστήσεως διὰ μέσου τῶν καθαρῶς πνευματικῶν συνειρημῶν τοὺς ὁποίους γεννᾷ τὸ πανόραμα. Εἰς βασιλόφρων, ἀφ' οὗ παρέστη εἰς τὴν καρατόμησιν Καρόλου τοῦ

Α' δύναται νά διαιωνίση τὴν λύπην του ἀναμνησκόμενος τὰ λεπτομερείας τῆς σκηνῆς. (1)

Δὲν εἶνε πορᾶδοξον ὅτι τὸ συναίσθημα τὸ ὁποῖον συχνὰ φθάνει ἕως εἰς τὰ τρισβάθα τῆς ψυχῆς καὶ μὲ τὴν ἔντασίν του δονεῖ ὁλόκληρον τὴν ὑπαρξίν μας, διὰ ν' ἀναβιώσῃ ἔχει ἀνάγκην τῆς παραστάσεως, τοῦ περιβάλλοντος ἐν ᾧ διεδραματίσθη; Ψυχικὰς συγκινήσεις καθ' ἑαυτὰς μόνον δυσκόλως καὶ ἀτελῶς δυνάμεθα ν' ἀναπαραστήσωμεν. Ὁ Δογγφέλλο ἠσθάνθη τοῦτο μὲ τὴν ὄξειαν διαίσθησιν ἀληθοῦς ποιητοῦ καὶ τὸ ἐξέφρασε τὸσον ὠραία εἰς τὸν **Χρυσοῦν Θροῦλον**:

Alas! our memories may retrace
Each circums tance of time and place
Season and scene come back again
And outwar things unchanged remain;
The rest we cannot reinstate;
Ourselves we cannot recreate,
Nor set our souls to the same key
Of the rememdered melody².

Τοῦτο τὸ συναίσθημα εἶνε ἀμυδρὰ καὶ ἀσύλληπτος ὑποκειμενικὴ κατάστασις, καὶ συμβαίνει διότι οὔτε κατὰ ποιότητα, οὔτε κατ' ἔντασιν εἶνε καθαρὰ καὶ εὐκρινῶς διακεκριμένη ἢ μεταξὺ δύο συναισθημάτων διαφορά. Ἄλλως τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ χαρὰ ἢ ἡ λύπη πληροὶ τὴν ψυχὴν μας οὐδόλως σκεπτόμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸν βαθμὸν τῶν. Ἄλλ' ἄνευ διακρίσεως δὲν ὑπάρχει καθορισμός, καὶ πράγμα μὴ δυνάμενον νὰ διακριθῇ σαφῶς ἀπὸ ἄλλο δὲν ἔχει πλήρη αὐθυπαρξίαν, ἐντελῶς ἰδίαν ὑπόστασιν. Ἄρα συναίσθημα καθ' ἑαυτό, ἄνευ τῆς βοθητίας παραστατικοῦ στηρίγματος δὲν εἶνε εὐκόλον ν' ἀναπλασθῇ εὐκρινῶς. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἓν ἐκ τῶν νεωτάτων καὶ σημαντικωτάτων περὶ συναισθημάτων ἔργων ὀριστικῶς διευτυπώθη ὁ νόμος τῆς ἀναπλάσεως τῶν συναισθημάτων ὡς ἑξῆς: **Τὸ εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον τῶν συναισθημάτων (Gefühlstone) ἀναπλάττονται ἂν ἀναπλασθῶσιν αἱ παραστάσεις μεθ' ὧν συνδέονται. Καὶ ὁσῶ περισσότερον αὐτοτελῆς γίνεται ἡ ἀναπαραγωγὴ τῶν πνευματικῶν στοι-**

1) Bain, Emotions and Will, V.

2) Ἄλλοιμονον! ἡ μνήμη μας ἔμπορεῖ νὰ ξαναζωγραφίσῃ — κάθε περίστασιν καιροῦ καὶ τόπου. — Ἐποχὰί καὶ σκηνὰί ἐπανέρχονται ἐκ νέου — καὶ ἀναλλοίωτα παραμένουν τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα. — Τὰ λοιπὰ δὲν ἔμποροῦμεν νὰ τὰ ἀναπλάσωμεν — τὴν ἑαυτὸν μας δὲν ἔμποροῦμεν νὰ τὸν ἀναδημιουργήσωμεν. Οὐδὲ νὰ ἐπαναθέσωμεν τὴν ψυχὴν μας εἰς τὸ αὐτὸ κλειδί (τὸν αὐτὸν τόνον) τῆς μελωδίας ποῦ ἐπανέρχεται εἰς τὴν μνήμην μας.

χείων, τόσον ἀκριβέστερον καὶ ἰσχυρότερον θ' ἀναπαραχθῶσι τὰ συναισθηματικὰ στοιχεῖα¹

Ἄλλ' ἄρα γε ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν ψυχικῶν ἰδιοσυστασιῶν δὲν ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι ἐνθουμούμενοι τὰ συναισθήματά των, ἀναπλάττοντες τὴν χαρὰν ἢ τὴν λύπην των ἄνευ τῆς μεσουλαβήσεως ἄλλων σημείων; Τοῦτο ὑπεστήριξεν ὁ Ριμπώ, ὁ παγκοσμίου φήμης Γάλλος ψυχολόγος διὰ πολλῶν καὶ ἐξηκριβωμένων πειραματικῶν παρατηρήσεων. Εἰς τοὺς συναισθηματικούς (affectifs) ὅπως τοὺς ἀποκαλεῖ, πρῶτον ἀναγεννᾶται ἢ εὐάρεστος ἢ δυσάρεστος συγκίνσις, αἱ δὲ ὀπτικαὶ ἢ κινητικαὶ ἀναμνήσεις, τὸ πλαίσιον τὸ συγκρατοῦν τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, ἀναπλάττονται βραδύτερον. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀναπλάττουν ἀμέσως τὰς ὁσμὰς· φαντάζονται ὅτι ἀναπνεύουν τὴν εὐωδίαν μαραιμένου ρόδου, τὸ δὲ ρόδον ἀναπαριστάνουν μετὰ ταῦτα.

Ὡς πρὸς τὴν μνήμην καὶ τὴν φαντασίαν ἀνωτέρων συναισθημάτων ὁ Ριμπώ ἔλαβε πολύτιμον μαρτυρίαν ἀπὸ παρατηρητὴν διπλῶς κατάλληλον διὰ τοιαύτην αὐτοπαρατήρησιν, ἀπὸ τὸν φιλόσοφον ποιητὴν Σουλλύ-Προυδὸμ.

«Συνηθίζω, ἔγραψεν ὁ ποιητὴς τῆς **Δικαιοσύνης** πρὸς τὸν Ριμπώ, ν' ἀποχωρίζωμαι ἀπὸ τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους γράφω πρὶν τοὺς ἀποτελειώσω, καὶ νὰ τοὺς ἀφίνω ἀρκετὸν καιρὸν εἰς τὸ συρτάρι μου. Τοὺς λησμονῶ μάλιστα ἐκεῖ μέσα ἂν τὸ ποίημα δὲν μοῦ φαίνεται ἐπιτυχημένον καὶ μοῦ συμβαίνει νὰ τοὺς ἐπανευρίσκω μετὰ πολλὰ ἔτη. Τοὺς γράφω ἐκ νέου καὶ **ἔχω τὴν ἰδιότητα** νὰ ἀναπαράγω μὲ μεγάλην εὐκρίνειαν τὸ συναίσθημα, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐγέννησε. Τὸ συναίσθημα τοῦτο τὸ τοποθετῶ ἐνδομύχως ὡς ὑπόδειγμα τὸ ὁποῖον ἀντιγράφω μὲ τὴν χρωματοπυξίδα καὶ τὸν χροστῆρα τῆς γλώσσης. Ἡ ἐργασία αὐτὴ εἶνε ἀκριβῶς ἀντίθετος τοῦ αὐτοσχεδιασμοῦ. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἐπεξεργάζομαι μίαν ἀνάμνησιν συναισθηματικῆς καταστάσεως.

«Ὅταν φέρω εἰς τὸν νοῦν μου τὴν συγκίνσιν τὴν ὁποίαν μοῦ ἐπροξένυσεν ἡ εἴσοδος τῶν Γερμανῶν εἰς τοὺς Παρισίους, ἔπειτα ἀπὸ τὰς τελευταίας ἡττας μας, μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ **αἰσθανθῶ ταυτοχρόνως ἐκ νέου τὴν ἰδίαν ἐκείνην συγκίνσιν**, ἐν ᾧ ἡ μνημονικὴ εἰκὼν τῶν τότε Παρισίων μένει εἰς τὴν μνήμην μου ἐντελῶς χωρισμένη ἀπὸ πᾶσαν ἐνεστῶσαν ἀντίληψιν. Ὅταν ἐνθουμούμαι τὸ εἶδος τῆς στοργῆς, τὴν ὁποίαν ἠσθανόμην πρὸς τὴν μητέρα μου εἰς τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ

1) Lehmann, Die Hauptgesetze des menschlichen Gefühlslebens 338.

γείνω καὶ πάλιν ὡσάν παιδί τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀναπλάττω τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνην, νὰ μὴ ἀφήσω τὴν σημερινὴν καρδίαν μου νὰ μετάρχη ἀπὸ τὴν παλαιὰν στοργὴν τὴν προερχομένην ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν. Καὶ καταντῶ σχεδὸν νὰ ἐρωτῶ τὸν ἑαυτὸν μου μήπως πᾶσα ἀνάμνησις συναισθήματος λαμβάνει χαρακτῆρα παραισθήσεως.

«Ὅταν ἦμιν φοιτητῆς εἶχα κάποιον αἶσθημα εἰς τὸ ὁποῖον ἠπατήθην. Ὁ ἔρωσ μου δὲν εἶχε βάθος· ἐσυγχώρησα τὴν προσβολήν, ἢ ὁποία ἐνδιέφερε πρὸ πάντων τὴν ματαιοδοξίαν μου. Ὁ χόλος μου καὶ ἡ ἀγάπη μου ἔχουν πρὸ πολλοῦ ἐξαφανισθῆ. Ἐάν λοιπὸν ἀναπλάττω τὰς ἀναμνήσεις των, ἐν πρώτοις ἀναγνωρίζω τὸν ἑαυτὸν μου σήμερον ξένον πρὸς τὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα ἀναμνήσκονται· ἀλλὰ παρατηρῶ ἀμέσως ὅτι μένω πρὸς αὐτὰ ξένος μόνον ἐφ' ὅσον αἱ ἀναμνήσεις αὐταὶ εἶνε ἀόριστοι καὶ συγκεχυμένοι. Ἄλλ' ἀφ' ἧς στιγμῆς, διὰ προσπαθείας τῆς μνήμης τὰς καθορίζω, παύουν πλέον νὰ εἶνε ἀναμνήσεις καὶ μένω **ἐκπληκτος αἰσθανόμενος ἐντὸς μου ν' ἀνανεώνωνται αἱ συγκινήσεις τοῦ νεανικοῦ πάθους καὶ τῆς ἐξωργισμένης ζηλοτυπίας**. Αὐτὴ ἡ ἀναζωογόνησις μόνη μοῦ καθιστᾷ δυνατὸν νὰ διορθώσω τοὺς στίχους, τοὺς ὁποίους μ' ἐνέπνευσεν ἡ μικρὰ ἐκείνη περιπέτεια, ἢ τὸσον παλαιά, καὶ νὰ χρησιμοποιήσω διὰ τὴν ἐκφράσιν τῶν παλαιῶν μου συναισθημάτων τὴν πείραν τὴν ὁποίαν ἀπέκτησα εἰς τὴν τέχνην μου».

Ἄλλὰ πόσοι, καὶ χωρὶς νὰ εἴμεθα καθαρῶς **συναισθηματικοί**, ὅπως ὁ Γάλλος ποιητῆς, δὲν ἠσθάνθημεν κάποτε, μέσα εἰς τὴν σιωπὴν τῆς ἐργασίας, ἀνανεούμενην ἐξαφνα μίαν λύπην τὴν ὁποίαν εἶχε σκεπάσει ἡ ζωὴ, ἀνοιγομένην διὰ μιᾶς, πληγῆν τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε ἐλάβομεν!... Εὐρίσκομεν τὸ συναισθημα εἰς τὴν ψυχὴν μας ἀγνοοῦντες τὴν προέλευσίν του, ὅπως ἀπαντῶμεν εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰν φύκη ἐκβρασθέντα ἀπὸ κύματα τρικυμίας τὴν ὁποίαν δὲν ἐνθυμούμεθα.

Ὅσοι ἀνήκουν εἰς τὸν «συναισθηματικὸν» ψυχολογικὸν τύπον αἰσθάνονται ἐκ νέου τὸσον ζωνρὰν τὴν παλαιὰν συγκίνησιν ὥστε ἡ ἀνάμνησις τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου ἐξαφανίζεται. Διατηροῦν ἀπὸ τὴν ζωνρὰν καὶ ἀπὸ τὰ βιβλία ἐσωτερικὴν τινα συναισθηματικὴν ἐντύπωσιν, ἀδυνατοῦντες νὰ καθορίσουν ἀκριβῶς τὰ καθέκαστα τῶν γεγονότων τὰ ὁποῖα προήγαγον τὴν ἐντύπωσιν ταύτην. Αἱ σφοδραὶ ψυχικαὶ κρίσεις ἀφίνου τὴν ἀνάμνησιν θεέλλης εἰς τὴν ὁποίαν συγχέονται αἱ λεπτομέρειαι.

Τὴν ἀνάπλασιν τῶν συναισθηματικῶν καταστάσεων ἀνεύ

παραστατικῶν στοιχείων (as such) ἀντέκρουσαν ψυχολόγοι τινές, πρὸ πάντων δὲ ὁ ἐπιφανὴς ἄγγλος ψυχολόγος Τίτσενερ διὰ μακρῶν. Αἱ ἐγκυκλοπαιδικαὶ σελίδες τοῦ «Ἀκρίτα» δὲν εἶνε κατάλληλοι ν' ἀναπτύξωμεν λεπτομερῶς τὴν συζήτησιν ταύτην. Λέγομεν μόνον ὅτι αἱ νεώτεραι ἐρευναι συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως ἰδίου **συναισθηματικοῦ** τύπου.

Ἀνάλογα φαινόμενα προσάγει καὶ ἡ παθολογικὴ Ψυχολογία. Ἡ φρενοβλάβεια ἢ ὁποία καλεῖται «μελαγχολία» κατ' ἀρχὰς εἶνε ἀόριστος, δὲν γεννᾶται ἐκ πραγματικῶν θυμικῶν ἐλατηρίων, ἀλλ' ἐκ φυσιολογικῆς ἐξαντλήσεως. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἢ βαρυθυμία λαμβάνει μορφήν, προβάλλεται εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον. «Ἄφου εἶμαι τὸσον λυπημένος, φαίνεται λέγων ὁ **μελαγχολικός**, θὰ ὑπάρχουν, χωρὶς ἄλλο, σοβαροὶ λόγοι τῆς λύπης μου· κάποιοι θέλουν τὸ κακόν μου». Καὶ ἀπὸ μελαγχολικοῦ καθίσταται καταδιωκόμενος. Ἡ θυμικὴ κατάσταση γεννᾷ τὸ θλιβερὸν ὄραμα καὶ τὴν σκηνογραφίαν του.

Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν δημιουργίαν. Ὁ Μυσσέ, παραδείγματος χάριν, πρῶτον αἰσθάνεται καὶ ἔπειτα σκορπίζει τὴν ψυχὴν του ἐπάνω εἰς τὰ πράγματα, καὶ ἀναπολεῖ τὴν φύσιν καὶ τὴν προσκαλεῖ ὡς μάρτυρα. Ἐν τῷ Ὁύγγῳ, ὅστις ἀποτελεῖ ἔντονον τύπον **ὀπτικοῦ**, πρῶτον βλέπει τὴν σκηνογραφίαν καὶ ἔπειτα ἐνθυμεῖται τὸ μετ' αὐτῆς συνδεόμενον συναισθημα. Τὸσον δ' εὐχαριστεῖται νὰ βλέπῃ ὥστε πολλάκις λησμονεῖται. Χαρακτηριστικὴ θὰ ᾔτο ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ἡ σύγκρισις τῆς Souvenir τοῦ Μυσσέ καὶ τῆς Tristesse d'Olympio τοῦ Ούγγῳ.

Ὁ πλαστικὸς Γκαίτε ἐξομολογεῖται ὅτι ἀπὸ τὴν μορφήν τῶν αἰσθητῶν προχωρεῖ εἰς τὴν συγκίνησιν καὶ εἰς τὴν ἰδέαν, καὶ τὸ συναισθημα ἀποκαλεῖ **ψυχολογικὴν ἀφαίρεσιν** (eine Abstraktion). Τοῦναντίον ὁ Λαμαρτίνος, ὅστις ἀνήκει εἰς ἀπόχρωσιν τινα τοῦ συναισθηματικοῦ τύπου, ἔγραφε διὰ τὸν ἑαυτὸν του. «Τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα μόλις διαβλεπόμενα, ἀφίνου ἐντὸς μου ζωνρὰν καὶ βαθεῖαν ἐντύπωσιν». Πρὸ αὐτοῦ ὁ ἐντόνως **συναισθηματικὸς** Ρουσσώ, εἰς τὸν ὁποῖον αἱ ἰδέαι ἐνεφανίζοντο πρῶτον ὑπὸ μορφήν σφοδρῶν θυμικῶν καταστάσεων, ἐχαρακτήριζεν ὡς ἐξῆς τὴν ἐμπνευσίν του. «Τὸ συναισθημα ταχύτερον τῆς ἀστραπῆς γεμίζει τὴν ψυχὴν μου· ἀλλ' ἀντὶ νὰ μὲ φωτίσῃ μὲ καίει καὶ μὲ ἐκθαμβώνει... αἱ ἰδέαι τακτοποιοῦνται μέσα εἰς τὴν κεφαλὴν μου μὲ ἀπίστευτον δυσκολίαν...»

Τοιαῦται παρατηρήσεις, δὲν θὰ ᾔτο ἐνδιαφέρον νὰ γείνουν καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν μας λογοτεχνίαν; Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς

ταύτας με εύγνωμοσύνην θὰ ἐδέχετο τὰς ἀνακοινώσεις τῶν καλλιτεχνῶν μας, ἐρμηνευτῶν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς διὰ τῆς λέξεως, τοῦ ρυθμοῦ, τοῦ τόνου, τοῦ χρώματος καὶ τῆς γραμμῆς.

Ἀριστοτέλης Κουρτίδης

N. XANTZAPA

Ο ΕΡΩΤΑΣ ΤΗΣ ΧΛΟΗΣ

Ἦ Δάφνη, μὰς πῆρεν ἡ ἀνοιξη· κελαῖδει τὸ τρυγόνι στὸ δάσος.
ἢ ἀλκυόνα θὰ ξαναπαίξῃ στὰ κύματα. Ἀπὸ τὸ λόγγον, ἀπ' τὴν
ἀκρογιαλιά — ποῦ βρίσκεσαι; — λάλησε ν' ἀκούσω τὸ γλυκὸ σου
σουραῦλι.

Τὰ πουλιά ζευγαρόνουν στὰ δέντρα· ταῖρι-ταῖρι κελαῖδοῦν τὸν
καιρὸ τῆς ἀγάπης. Τὰ φιλιὰ μας κάτω ἀπ' τὰ δέντρα σὰν ὄρθρινὸ
κελαΐδισμα πότε θ' ἀντιλαλήσουν;

Μὰς ζητοῦν οἱ ροδότοποι πέρα μετὰ τὰ ρόδα λουσμένα στὴ δρόσο·
τρυφερά μου, φλογάτα ἐκατόφυλλα μετὰ τὰ φύλλα μελίτσια γεμάτα,
ἢ ἀγάπη μου γιὰ ἓνα βοσκόπουλο, γιὰ ἓνα νιὸ σὰν ἐσὶ, ξεχειλίζει.

Ἦ, σιμά σου νὰ ζήσω ὄνειρεύτηκα τὴ ζωὴν ἀπαλῆς περιστερίας.
Σὰν τρυγὸνα στὶ πράσινα δάσητα ποῦ καλεῖ τὴν ἐσπέρα τὸ ταῖρι,
νὰ σέ φτάνῃ ἡ φωνή μου γλυκύτατη στὸ δροσόπνοο αἴρι:

Ἦ Δάφνη, ποῦ βρίσκεσαι Δάφνη; κοιμᾶσαι μὲς τ' ἄγρια κρῖνα;
Ἡ ἀγάπη σου κυριαρχεῖ στὴ ζωὴ μου, ὅπως οἱ ζέφυροι ποῦ κυβερ-
νοῦν τοὺς ψηλόλιγνους κρῖνους.

N. Χαντζάρας

Δ. ΒΟΥΤΥΡΑ

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ

Ἐνας κώδωνας ἔχυσε τὴ φωνή του στὸν αἶρα, δύο, τρεῖς
πετεινοὶ τῆς γειτονιάς ἔκραξαν καὶ στὸ μεγάλο δένδρο τοῦ δι-
πλανοῦ σπλητιοῦ, ποῦ τὰ κλαδιά του ἀκουμποῦσαν στὸ παρά-
θυρὸ του ἀκούστηκε ἓνα κελάδημα καὶ φτερούγισμα.

Πλησίασε στὸ παράθυρο καὶ τὸ ἀνοίξε. Ἀέρας ὑγρὸς καὶ
ψυχρὸς ὄρμισε νὰ γεμίσῃ τὸ δωμάτιο. Ἡ ἡμέρα ἐπρόβαλε
ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ σὰ νὰ εἶχε κατοικίση, κοιμηθῆ στα ὑγρὰ
παλάτια τῆς θαλάσσης. Ὁ οὐρανὸς ἦτο καθαρὸς καὶ ἔδειχνε,
ὅτι ἡ ἡμέρα θὰ εἶνε ωραία, ντυμένη τὸ χρυσοῦ τῆς φόρεμα. Τὰ
σπῆτι τὰ ἀντικρινὰ στὸ χαμῆλωμα τοῦ ὁρόμου μετὰ κλεισμένα
ἀκόμα τὰ παράθυρα σὰν μάτια, φαινόντουσαν κοιμισμένα.

—Ναί! ὅπου μετὰ βγάλην ἡ ἄκρη!

Λέγει μετὰ τὸ νοῦ του καθὼς στάθηκε λίγο κοιτάζοντας ἔξω.

Ἐμεινε ἀκίνητος. Ἐμπρὸς του ἀρχισαν νὰ γειώνονται, νὰ
περνοῦν σὰν πανόραμα μέρες γλυκῆς, μέρες, ποῦ τώρα φο-
βάται μὴ δὲν ὑπῆρξαν, ἀλλὰ τίς γέννησε ἡ φαντασία του.
Κοντὰ σένα πηγᾶδι μεγάλο, ποῦ κάτω ἔλαμπε μαῦρο τὸ νερὸ
καὶ καθρεφτιζόντουσαν τὰ γύρω του γυρμένα κλαδιά τῶν δέν-
δρων, μιὰ νύχτα γεμάτη ἀστέρια, εἶχαν συναντηθῆ. Αὐτὸς
ἐπῆγε πρῶτος ἐκεῖ. Τὴ χαρὰ καὶ φόβος εἶχε! Τὰ δένδρα γύρω
του σκοτεινὰ δὲν κινόντουσαν διόλου ἀπ' τὸν ἄνεμο καὶ παν-
τοῦ κρατοῦσε μιὰ ἡσυχία, μιὰ νέκρα σὰν ὁ θόρυβος, ἡ κίνη-
σις νὰ εἶχαν ἀποθάνει!

Τὸ σπῆτι τῆς ἐρωμένης του φαινόταν νὰ ὑψώνεται μέσα
στὰ δένδρα σκοτεινὰ, ἡσυχὰ. Ἀλλ' ὁ ἀράπης ὁ σκύλλος, τὸ
ἄγριο μανδρόσκυλλο, ὁ φοβερὸς ἐχθρὸς του, ποῦ πάντα ἦτο
δεμένος τὴν ἡμέρα καὶ λεύθερος τὴ νύχτα, γιατί δὲν ἀκου-
γόταν νὰ χαλᾷ τὴν ἀρμονία τῆς σιωπῆς, τῆς ἡσυχίας μετὰ
βραχνὸ γαῦγισμά του; Ἴσως θὰ κοιμώταν σὲ καμμιὰ γωνιά
τοῦ σπλητιοῦ λησμονώντας νὰ φιλάξῃ ἐξ αἰτίας τοῦ κρούου,
τῆς παγωνιάς. Ἐξαφνα ἓνα βῆμα ἀκούστηκε ἑλαφρὸ σὰ νὰ
γεινόταν ἀπὸ πῶδι νεράιδας καὶ φάνηκε ἐκείνη νὰ βγαίη ἀπὸ
τὰ δένδρα. Τί ὥρες οὐράνιες πέρασαν τότε! Τὸ πρῶτ' ἡμέρας
περνοῦσε κοντὰ ἀπ' τὸ σπῆτι τῆς, στὴ ρίζα ἐνὸς δένδρου βλέ-
πει ἓνα σκυλλὶ μαῦρο ξαπλωμένο.

— Ὁ ἀράπης! λέγει καὶ τραβήχθηκε μὴ τὸν ξυπνήσῃ. Ἐξα-
φνα στάθηκε. Τὸ σκυλλὶ τοῦ φάνηκε ψόφιο! Πλησίασε μετὰ προ-
φύλαξι καὶ παρατήρησε. Ὁ ἀράπης ὁ πιστὸς φύλακας τοῦ
σπλητιοῦ ἦταν νεκρὸς! Γιαυτὸ δὲν γαῦγιζε τὴ νύχτα, γιαυτὸ

τὰ σχέδιά τους πέτυχαν! "Επειτα ἀπὸ κάμπουσες βροαδὺς καὶ σὲ ὄρες, ποῦ αὐτὴ τοῦ ἀράδιαζε τὶς θυσίες, ποῦ εἶχε κάνει γιαντόν, τοῦ ἀνέφερε μαζὺ μὲ ἄλλα, ὅτι αὐτὴ εἶχε φαρμακώσει τὸν σκύλλο τὸν ἀράπη, τὸν πιστὸ φύλακα τοῦ σπητιοῦ, γιὰ νὰ μὴ τοὺς χαλάσῃ τῇ συνέντευξι! "Απὸ τότε στὴν ἱστορία, ἢ στὸ πανόραμα τῶν ἐρώτων του ἐδέθηκε μαζὺ καὶ τὸ πτώμα τοῦ μαύρου σκύλλου. Καὶ ὅταν θελήσῃ νὰ φέρῃ μὲ τὴν μνήμη του σκηνὲς ἔρωτος, μαζὺ μὲ αὐτὲς περνᾷ καὶ τὸ πτώμα τοῦ σκύλλου ριχμένο στὴ ρίζα τοῦ δένδρου!

"Απὸ τίς σκέψεις αὐτὲς τὸν ἀπέσπασε ἡ φωνὴ τῆς καμπάνας τῆς ἐκκλησιᾶς. Στὴ φωνὴ τῆς καμπάνας σὰ νὰ σημαίνει τὸ τέλος τοῦ πανοράματος, ἢ εἰκόνες σβεσθήκανε, χαθήκαν. Ἡ φωνὴ τῆς καμπάνας τοῦ φάνηκε ἐχθρική, αὐτὴ ἦταν ἡ φωνὴ τῆς ἐκκλησιᾶς, ποῦ ἤθελε ἐνώση τὴν κόρη, ποῦ ἀγαποῦσε μὲ τὸν μιστὸ ἀντίπαλό του!...

"Ἐνα παράθυρο ἀνοίξε μὲ κρότο χτυπώντας στὸν τοῖχο.

—Τί κάθουμαι; Μὴ περιμένω νὰ τὴν δῶ ἢ νὰ βγῆ ὁ ἥλιος πρῶτα; Βγῆκε ἔξω. Περπατοῦσε γρήγορα σχεδὸν τρέχοντας. Δύο τρεῖς διαβάται σπαρτοί, ἀραιὰ πολὺ, ποῦ ἦσαν στὸ δρόμο, στάθηκαν ἅμα πέρασε ἀπὸ κοντὰ τους, στὴ γραμμὴ ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον, καὶ τὸν ἐβλεπαν ποῦ ἔτρεχε γρήγορα πρὸς τὴν παραλία.

Στὴν παραλία ὅταν ἐφθασε ὄρμησε στὴ βάρκα του ξετύλιξε τὸ πανὶ καὶ ἀνοίχθηκε.

—"Ὅπου μὲ βγάλει ἡ ἄκρη θὰ πάω! Λέγει.

"Ὁ ἀνεμος φούσκωνε τὸ πανὶ καὶ ἡ βάρκα ἄρχισε νὰ τρέχῃ, νὰ γλυστρᾷ στὸ κύμα γρήγορα. Σὲ λίγο τὰ βουνὰ τοῦ νησιοῦ του μόνον σὰ μαυρίλες φαινότουσαν καὶ αὐτὸς ἀκόμη προχωροῦσε. "Αφοῦ προχώρησε πολὺ, ἄφησε κουρασμένος τὸ πανὶ νὰ παίξῃ μὲ τὸν ἀνεμο καὶ ἔγειρε στηριζοντας τὸ κεφάλι στὸ τιμόνι καὶ εἶδε, τὸ κύμα, τὸ μαῦρο κύμα καὶ θέλησε νὰ διαπεράσῃ μὲ τὸ μάτι τὰ κατὰμαυρα νερά του.

Κάτω ἐκεῖ στὰ βᾶθη τῆς θαλάσσης ὑπάρχουν ζωὲς μεγάλες, τέρατα πελώρια μὲ σῶμα μαλακὸ σὰν τοῦ ὄχταποδιοῦ. Ὑπάρχουνε ὅμως καὶ νεράϊδες, ποῦ κατοικοῦνε σὲ σπηλιὲς ἢ ὅποιες λάμπουνε ἀπὸ ἄγνωστες φεγγοβολιές, νεράϊδες τῆς θαλάσσης! "Ἐχουν σῶμα ἑμορφο καὶ ἄσπρο σὰν χιόνι, ποῦ πέφτει σὲ ἀπάτητη κορυφὴ βουνοῦ καὶ μαῦρα μαλλιά ὄχι ξανθά... Δὲν μοιάζουνε ὄχι, μὲ ἐκείνης! "Ὁ ναύτης γύρισε πάλι στὸν παλαιὸ συλλογισμό, ἀλλὰ ὁ νοῦς του ὅμως σὰ νὰ εἶχε κουρασθῆ, βαρεθῆ, σκεπτόμενος τόσον καιρὸ αὐτό, τὸ ἴδιο πράγμα σταμάτησε καὶ ξαναγύρισε στὶς σκέψεις τὶς νέες. Σὲ λίγο γυρισμένος ὁ ναύτης στὴ θάλασσα ἀπεκοιμᾶτο.

"Ἡ βάρκα πηδοῦσε, γύριζε ὅπου τὸ κύμα ἤθελε καὶ αὐτὸς ἐβλεπε ὄνειρο, ἐβλεπε ὅτι βρισκόταν μὲ τὴ βάρκα του κοντὰ

σένα νησάκι ξηρὸ ἔρημο, ποῦ ἦταν λίγο μακριὰ ἀπ' τὴν πατρίδα του, καὶ τὸ ὅποιο μόνον ἀπὸ γλάρους καὶ ἄλλα πουλιά τῆς θαλάσσης κατοικοῦταν. Τὸ νησί ὅμως τώρα δὲν ἦτο ἔρημο. "Ἐνα σπῆτι μεγάλο, ἕνα παλάτι πάνω στοὺς βράχους ἦταν χτισμένο. "Αῖψε τὴ βάρκα καὶ πλησίασε σιὸ σπῆτι μὲ μιὰ μυστικὴ ἐλπίδα ὅτι κάτι τὸν περιμένει καλὸ. Ἡ πόρτα τοῦ σπητιοῦ ἦταν ἀνοιχτὴ καὶ στὴ μαρμαρένια εἴσοδο τοῦ βλέπει μιὰ κόρη ὠραία μὲ μαλλιά μαῦρα, ποῦ χινόντουσαν στοὺς ὤμους τῆς, νὰ στέκεται. Δὲν αἰσθάνθηκε ἐκπληξί ποῦ τὴν εἶδε καθὼς δὲν αἰσθάνθηκε ὅταν εἶδε χτισμένο στὸν ἔρημο βράχο τὸ σπῆτι. Ἡ κόρη αὐτὸν περιμένει καὶ αὐτὸς γιαντὴν ἐκεῖ πηγαίνει. Τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴν φιλεῖ καθὼς θὰ φιλοῦσε σύζυγο, ἢ ἐρωμένη μετὰ μακροῦ χωρισμοῦ. Τὰ χεῖλη τῆς ἔκαιαν σὰν φωτιά καὶ ἀναψαν φλόγα ἄσβεστη στὴ καρδιά του. "Ἐξαῖνα ἐνῶ τὴν ἐσφιγγε στὴν ἀγκαλιά του τὴν φιλοῦσε καὶ ἀντλοῦσε ἠδονὴ ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς βλέπει, ὅτι στὴν ἀγκαλιά του δὲν ἦταν ἐκείνη πιά, ἀλλὰ ἄλλη μιὰ ξανθὴ καὶ αὐτὴ ἡ ξανθὴ ἦταν ἡ ἐρωμένη του, ἐκείνη τοῦ νησιοῦ του!

Μιὰ ἀκτίνα πραγματικότητος μπαίνει, χώνεται στὸ ὄνειρο καὶ τοῦ θυμίζει τὴν ἀπιστία τῆς καὶ τοῦ λέγει ὅτι αὐτὸ ποῦ βλέπει εἶνε ὄνειρο! Φεύγει τότε αὐτὸς ἀπ' αὐτὴν καὶ τρέχει γρήγορα νὰ βρῆ τὴν ἄλλη, ἐνῶ ἡ ἀκτίνα τῆς πραγματικότητος σβένει, καὶ μόνον ἡ ἐνθύμησι μένει. Τρέχει αὐτὸς καὶ συλλογιέται φοβισμένος μὴ καὶ αὐτὴ ἡ ἄλλη εἶνε ὄνειρο! Τρέχει, γυρίζει μέσα σέναν ἀπέραντο διάδρομο μὲ ἀπείρους στύλους, καὶ τὰ βήματά του, ἡ φωνὴ του, ποῦ λέγει κάποιο ὄνομα, χάνονται μάταια καὶ μόνον τὴν κοιμισμένη ἠχὼ ξυπνοῦν! "Ἀρχισε νὰ ἀπελπίζεται ὅταν τὴν βλέπει κει κοντὰ του, ποῦ εἶχε σταθῆ, νὰ κάθεται στηριγμένη σένα ἀνοιχτὸ παράθυρο καὶ νὰ τὸν παρατηρῆ μὲ χαμόγελο. "Ἐτρεξε κοντὰ τῆς μὲ μιὰ σκέψη, ὅτι θὰ πέρασε πολλὰς φορὲς ἀπ' ἐκεῖ, κοντὰ τῆς, ἀλλὰ δὲν ἐπρόσεξε, δὲν τὴν εἶδε, τὴν ζητοῦσε ἀλλοῦ. Πέφτει αὐτὴ στὴν ἀγκαλιά του καὶ μὲ στεναγμοὺς τοῦ μιᾶ. Καθὼς ἐσκιδε αὐτὸς τρελλὸς ἀπὸ ἀγάπη νὰ ἀκούσῃ τὰ λόγια τῆς τὰ ἀνακατωμένα μὲ στεναγμοὺς, μιὰ φωνὴ διαπεραστικὴ ἀκούστηκε νὰ σχίζει τὸν αἴρα. Πετάχθηκε, ἐξύπνησε καὶ μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια κύταξε ποῦ βρισκόταν. Πέρα λίγο ἀπ' τὴ βάρκα εἶδε δύο γλάρους νὰ μαλώνουν στὸ κύμα. Μαζὺ μὲ τὶς ἐνθυμήσεις, ποῦ τοῦ ἐρχόντουσαν ἀκουσε καὶ τὸ χτύπημα τοῦ νεροῦ, ποῦ ἔκανε στὴ πλευρὰ τῆς βάρκας καὶ ἐνόησε τί ἐνόμιζε στεναγμοὺς καὶ ὀμιλίες.

"Ὁ ἥλιος εἶχε ἀρχίσῃ νὰ χάνεται μισοδυθισμένος στὰ νερά καὶ ἡ ἀκτίνες του σὰν κλωστὲς χρυσὲς ἤρχοντο καὶ ἐνωμένες σὲ μιὰ, χρωμάτιζαν τοῦ καταρτιοῦ τὴν ἄκρη. Ἡ βάρκα πηδοῦσε, χόρευε στὸ κύμα καὶ τὸ πανὶ ἦταν διπλωμένο γύρω

στο κατάρτι σὰ νάθελε νὰ ἀποφύγη τὸν ἄνεμο καὶ ἀγκάλιαζε τὸ ξύλο φοβισμένο ζητῶντας βοήθεια. Ἔμεινε ὁ ναύτης ἀκίνητος συλλογιζόμενος τὸ ὄνειρό του. Μιὰ χαρὰ αἰσθάνεται γιὰ τὴ ζωὴ καὶ μιὰ πλημύρα ἀγάπης γιὰ τὴν ἀγνωστὴ, γιὰ τὴν κόρη τοῦ ὄνειρου.

Θυμῆθηκε καὶ τὴν ἄλλην, ἀλλὰ παράδοξο δὲν θέλησε νὰ μείνῃ στὴ μνήμη του καὶ ζήτησε ἐκείνη τοῦ ὄνειρου!

Ἐνα καῖκι φάνηκε νὰ ἔρχεται σχίζοντας πλαγίως τὸ κύμα. Ὁ ἄνεμος εἶχε γυρίσῃ καὶ ταχὺ πέρασε κοντά του. Οἱ ἄνθρωποι, ποῦ ἦσαν μέσα ὄρθιοι τὸν κύταζαν. Μιὰ κόρη μὲ μαῦρα μαλλιά καὶ μὲ ἄσπρο πρόσωπο ἦταν ἀκουμπισμένη στὴν πρύμνῃ. Ἡ καρδιά του χτύπησε δυνατὰ, ἐνόμισε ὅτι βρῆκε ὁμοιότητα μὲ ἐκείνη ποῦ εἶδε στὸ ὄνειρό του.

— Σὰν ἐκείνη ὅμοια! εἶπε, ποῦ νὰ πηγαίνει ἄραγε; Μὴ στὴν πατρίδα μου;

Ἡ ἀλήθεια ἦτο ὅτι τὸ πρόσωπο τῆς κόρης εἶχε σβύσῃ στὸ νοῦ του καὶ ἡ μνήμη του δὲν τοῦ ζωγράφιζε παρὰ τὰ μαῦρα μαλλιά καὶ τὸ ἄσπρο πρόσωπό της καὶ αὐτὰ τώρα θὰ ζητοῦσε νὰ εὔρη.

Δημοσθένης Ν. Βουτηρᾶς

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΝΙΤΣΕ

— « Ἀύτεξουσιότης » δὲν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ νὰ μὴ αἰσθάνεται κανεὶς νέας ἀλύσεις. Τὰς παλαιὰς ἀλύσεις τὰς ἔχει συνειθίσει ὁ ἄνθρωπος. Μόνον αἱ νέαι ἀλύσεις τὸν ἐνοχλοῦν.

— Ἐκεῖνος ποῦ πεινᾷ καταβροχθίζει τὴν καλὴν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν κακὴν τροφήν, χωρὶς νὰ βλέπη καμμίαν διαφορὰν. Ὁ καλλιτέχνης ὁ ὁποῖος ἔχει μερικὰς ἀπαιτήσεις δὲν θὰ συλλογισθῇ λοιπὸν νὰ προσκαλέσῃ τὸν πεινασμένον εἰς τὸ τραπέζι του.

— Ἀηδιάζομεν ἕναν καλλιτέχνην ἢ ἕναν συγγραφέα ὄχι διότι ἀναγνωρίζομεν ὅτι μᾶς ἠσέβησεν, ἀλλὰ διότι δὲν μετεχε ρίσθη ἐπιδέξια μέσα, ὅπως γελάσῃ μαζὺ μας.

— Ὁ κυνισμὸς εἰς τὰς σχέσεις ἀποδεικνύει ὅτι ἐν τῇ μονώσει ὁ ἄνθρωπος μεταχειρίζεται τὸν ἑαυτόν του σὰν σκύλλον.

Ἐὰν ἕνας Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ εἶνε ὁ πίθηκος τοῦ Θεοῦ, ὡς διαρκὲς ἀντικείμενον εὐθυμίας εἰς τὴν ὀλίγον μακρυνὴν αἰωνιότητά του.

— Ἡ ἐπιστήμη ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ φύσεις εὐγενεστέραις παρὰ ἢ ποιήσεις. Αἱ ἐπιστημονικαὶ φύσεις πρέπει νὰ εἶνε ἀπλούστεραι, νὰ παρασύρονται ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν δόξαν.

— Τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν πραγματικότητα· παντοῦ νὰ μεταχειρίζομεθα τὴν πραγματικότητα, ἀλλ' ὄχι ὁλόκληρον τὴν πραγματικότητα—καλλίτερα μίαν ἐκλεκτικὴν πραγματικότητα.

— Δὲν πρέπει νὰ φοβῆται τις διόλου ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος φέρει πρὸς μίαν ἀρετὴν, ὅταν μάλιστα ἐννοῇ ὅτι ὁ ἐγωισμὸς μόνος εἶνε ἡ αἰτία ἧτις τὸν ὠθεῖ πρὸς αὐτήν.

— Ὅταν τις ἐγκαταλείπῃ τὸν ἑαυτόν του δυσκόλως τὸν ἐγκαταλείπουν οἱ ἄλλοι.

— Αἱ σκιαὶ εἶνε ἐντροπαλώτεραι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

— Ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχουν τόσα φρικώδη πράγματα!... Ἐπὶ πολὺ ἡ γῆ ὑπῆρξεν ἄσυλον παραφρόνων.

— Σεβόμεθα πᾶν ὅ,τι εἶνε ἤρεμον, ψυχρὸν, εὐγενές, μακρυνόν, παρελθόν. Πᾶν τέλος τοῦ ὁποῖου ἡ θεὰ δὲν ἀναγκάζει τὴν ψυχὴν ὅπως ὑπερασπισθῇ καὶ ζητήσῃ καταφύγιον— πᾶν πρᾶγμα περὶ τοῦ ὁποῖου δύναται τις νὰ ὀμιλήσῃ χωρὶς νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνήν.

— Ὅταν κανεὶς κυττάξῃ γύρω του πίπτει πάντοτε ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Νίτσε

Σ. ΔΕ - ΒΙΑΖΗ

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑ*

(1800 - 1807)

Ἐπὶ τέλος τὰ ρωσικὰ παράπονα ἔπαυσαν, διότι τῇ 15 Μαρτίου 1800 ὑπεγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ συνθήκη, δι' ἧς αἱ νῆσοι τοῦ Ἰονίου ἀπετέλουν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Κράτος ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐπτανήσος Πολιτεία. Τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν κράτος, τὸ ὁποῖον ἔπειτα τῶσων αἰῶνων περιλαμβάνετο μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, μετὰ συντάγματος καὶ ἰδίας σημαίας. Κατὰ τὸ ἄρθρον Γ' τῆς ἐν λόγῳ συνθήκης οἱ Ἐπτανήσιοι, οἱ ὅποιοι ἐμπερεύοντο εἰς τευρκικὰς χώρας ἢ εἰς ἀκτὰς ἀπεδήμουν ὑπέκειντο εἰς τὸν πρόξενον ἢ ὑποπράξενον τῆς Ἐπτανήσου. Καὶ ἡ Πύλη ἐπρεπε παντὶ σθένει νὰ ἐνεργήσῃ, ὅπως εἰς τὴν Βαρβαρίαν τὰ πλοῖα καὶ οἱ ἔμποροι τῆς Ἐπτανήσου τύχωσι προστασίας. Κατὰ

* Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδ. 18

τὸ ἕκτον ἄρθρον οἱ ἔμποροι καὶ οἱ οἱ πλοίαρχοι τῶν νήσων εἶχον ἐλευθε-
ρον τὸ στάδιον εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν. Τὸ ἕβδομον ἄρθρον περιελάμ-
θανεν ἐπίσης περὶ ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας τῶν Νήσων
καὶ περὶ σεβασμοῦ τῆς Βαβαρίας πρὸς τοὺς Ἑπτανήσιους¹.

Τὸ Τουρκικὸν δῖπλωμα, ἐπίσης ἐπραγματεύετο περὶ τῆς ναυτιλίας καὶ
τοῦ ἐμπορίου νήσων, λέγον ὅτι ἐπειδὴ ἡ τελευταία ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου
εἶνε ἡ πηγή τῆς εὐημερίας διὰ τοῦτο ἐπέτρεπεν οἱ ἑπτανήσιοι νὰ ἐμπορεύων-
ται καὶ νὰ ταξειδεύωσι μὲ τὰ πλοῖα τῶν εἰς ἀπάσας τὰς τουρκικὰς ἀκτὰς
καὶ παντοιοτρόπως θὰ ἐμπόδιζεν ἡ Πύλη διὰ τῆς προστασίας τῆς, πᾶ-
σας τὰς κακώσεις τῆς Βαβαρίας².

Τὸ πρῶτον τοῦτο ἑλληνικὸν ἐλευθερὸν κράτος ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπὸ
τῶν ἰσχυροτέρων τῆς Εὐρώπης ἡγεμόνων καὶ πολλοὶ τούτων εἶχον διωρίσει
τοὺς οἰκείους πράκτορας παρὰ τῆ πρωτεύουσῃ τῆς νεαρᾶς ταύτης Πολι-
τείας, τῆς ὁποίας οἱ ἀντιπρόσωποι ὁμοίως ἐγένοντο δεκτοὶ ἐπισήμως εἰς
ξένας χώρας. Ἐπιτετραμμένοι τῶν νήσων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἦτο ὁ
κόμης Ἄ. Θωμᾶς Λευκόκυλλος, ἐν Παρισίοις ὁ Καπάδοχος καὶ ἐν Πετρο-
πόλει ὁ Νεράντζης.

Γενικοὶ πρόξενοι τῶν νήσων ἦσαν οἱ ἑξῆς:

Ἐν Πάτραις καὶ περιχώροις ὁ Ἰωάννης Καρβελάς ἐκ Ζακύνθου³, ἐν
Σμύρῃ καὶ περιχώροις ὁ Λεονάρδος Μερκάτης ἐκ Ζακύνθου, ἐν Ἄρτῃ καὶ
περιχώροις ὁ Νικόλαος Ζαμπέλης ἐκ Λευκάδος.

Πρόξενοι δὲ ἦσαν οἱ ἑξῆς: Ἐν Μεσολογγίῳ ὁ Γεώργιος Τσιτσιλιάνης,
ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ περιχώροις ὁ Ἰωσήφ Κὺκ ἄγγλος, ἐν Ἀβύδῳ τῆς
μικρασιατικῆς Μυσίας, ὁ Μάριος Ξανθόπουλος ἐκ Κερκύρας, ἐν Ἀρκαδίᾳ
ὁ Ἀναστάσιος Κορνήλιος ἐκ Ζακύνθου, ἐν Κρήτῃ, ὁ Μιχαὴλ Κεφαλάς ἐκ
Κεφαλληνίας, ἐν Ὀτράντῳ μέχρι Βαρλέτας, ὁ Φραγκίσκος Βασσάλους, ἐν
Πρεβέζῃ καὶ περιχώροις, ὁ Ἰωάννης Σπυριδῶν Δούσμανης ἐκ Κερκύρας,
ἐν Χίῳ ὁ Ἰωάννης Ρέγιος, ἐν Σάμῳ καὶ Σαντορίνῃ ὁ Πέτρος Πήλικας
ἐκ Κεφαλληνίας, ἐν Κύπρῳ ὁ Παναγῆς Ἀγγελᾶτος ἐκ Κεφαλληνίας, ἐν
Τύνιδι ὁ Θεόδωρος Ἰγγλέσης ἐκ Κεφαλληνίας, ἐν Ὀδησσῷ ὁ Ἰωάννης
Δεστούνης ἐκ Κεφαλληνίας, ἐν Χερσῶνι ὁ Γεώργιος Βρεττὸς ἐξ Ἰθάκης,
ἐν Τεργέστῃ ὁ Λουδοβίκος Σωτήρης ἐκ Λευκάδος, ἐν Νεαπόλει ὁ Βαστάν,
ἐν Βενετίᾳ ὁ Γεώργιος Γεωργιάδης ἐκ Κερκύρας, ἐν Λιβέρνῳ ὁ Βικέν-
διος Κάλθος ἐκ Κερκύρας, ἐν Παλέρμῳ ὁ Ἀντώνιος βαρῶνος Γεγγράνδης
ἐκ Παλέρμου, ἐν Μελίτῃ ὁ Εὐτύχιος Λάζαρης ἐκ Ζακύνθου, ἐν Βαρλέτῃ
καὶ περιχώροις ὁ Χρηστάφορος Παπαρέλης, ἐν Μαλάγα καὶ ἄγγλικῇ Γρα-
νάτῃ ὁ Ἀλέξανδρος Γράνδερ, ἐν Ἀλέπῳ ὁ Ἀγγελος Δουριγέλας ἐκ Βε-

1) Le Tre Costituzioni κλ. Κερκύρα 1849 σελ. 3, 4.

2) Ἐρμάνου Πούντζη, Della Republica Settinsulaze. Bologna 1863 σελ. 254.

3) Ἐν Πάτραις ἐν ἀνάγκῃ ἀντιπροσώπευε τὰς νήσους ὁ γενικὸς πρόξενος τῆς Ρωσ-
σίας Ματθαῖος Ματιάκης.

νετίας, ἐν Γενούῃ ὁ Νικόλαος Ραζῖνος ἐκ Κεφαλληνίας¹ καὶ ἐν Ἀθήναις
ὁ Μιχαὴλ Πάγκαλος ἐκ Κίεας². Οἱ πρόξενοι ἐδικαιοῦντο νὰ διωρίσωσι προ-
ξενικοὺς πράκτορας.

Ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ ἐλευθερᾷ ἑλληνικῇ πολιτείᾳ ἤρξατο ἡ δρᾶσις τοῦ
Ἰωάννου Καποδιστρίου τότε μόλις ἄγοντος τὸ εἰκοστὸν πέμπτον τῆς ἡλι-
κίας ἔτος, τοῦ Καποδιστρίου ἐκείνου, ὅστις ἐγένετο ὁ πρῶτος Κυβερνήτης
τῆς ἀναγεννημένης Ἑλλάδος. Ἡ ναυτιλία τοῦ νέου τούτου Κράτους ἦτο
ἐκ τῶν πρώτων φροντίδων τῆς νέας κυβερνήσεως καὶ διὰ τοῦ Καποδιστρίου.
Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ εἶχε διωρισθῆ ἐπιτροπή.

Ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ ἐν γένει ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ ἱστορικῆν σημασίαν
ἔχουσι, οἱ πρῶτοι ψηφισθέντες νόμοι πρὸς ἀνύψωσιν τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ
ἐμπορίου διὰ θαλάσσης, διὸ δημοσιεύομεν αὐτοὺς ὡς τότε ἑλληνιστὶ ἐγρά-
φησαν, διατηροῦντες τὴν γραφὴν. Οἱ νόμοι οὗτοι, ἂν καὶ γεγραμμένοι πρὸ
ἑκατὸν καὶ ἐνὸς ἐτῶν, δὲν ἔχουσι σχετικῶς γλῶσσαν ἀξιοκατάκριτον. Ἴδού
αὐτοί.

«Κανονισμὸς καὶ διόρθωσις τῆς ναυτικῆς

(Μαρίνας)

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Ἐπιτροπὴ (κομμισιόνε) τῆς Γενικῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὰς 14 Ἀπριλίου 1803.

Ἡ ναυτιλία (ναβιγατζιόνε) ὅπου μὲ ἀγαθοποίησιν ἐξαπλῶνει τὴν
πραγματείαν, καὶ εἶναι μία ἀέυναος πηγή τοῦ πλοῦτου εἰς κάθε γέ-
νος καὶ εἰς κάθε ἐπικρατείαν, ἐθεωρήθη πάντοτε, θεωρεῖται τὴν σή-
μερον, καὶ διαφθεντεύται μὲ τὴν μεγαλειτέραν φροντίδα, ἐπιμέλειαν
καὶ ζηλοτυπίαν ἀπὸ ὄλαις ταῖς Δυναστείαις καὶ Ποτέντζαις³, ὅπου
ἔχουν τὰ μέσα νὰ ἤμποροῦν νὰ τὴν μετέρχωνται καὶ νὰ τὴν καλ-
λιεργοῦσιν.

Ἐσυνέβη ὅπου μὲ τὴν βοήθειαν, καὶ μὲ τὸ μέσον τῆς ναυτιλίας
καὶ τῆς ἐμπορίας, μικραῖς, καὶ πτωχαῖς Ἐπικρατείαις, ἢ στάτα⁴
ἐκαταστήθησαν πλοῦσαις καὶ ἀθηραῖς, καὶ ἄλλαις πάλιν μεγάλαις
Ἐπικρατείαις, ἐκαταστήθησαν τόσον περισσότερον πλουσιώτεραις,
καὶ δυνατώτεραις.

Ἀνίσως λοιπὸν εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι τοῦτο τὸ μέσον τὸ πολύ-
τιμον τῆς ἀνθρωπίνης φιλοπονίας εἶναι ἡ πρωτίστη δύναμις, καὶ ἐπι-
στήριγμα κάθε Δυναστείας ἢ Ποτέντζας, πρέπει νὰ ὑποχρεώσῃ καὶ

1) Φάκελλος Ἐπτανήσος Πολιτεία ἐν τῷ Ἀρχαιοφυλακίῳ Ζακύνθου.

2) Εἰς Πρόξενος τῆς Ἑπτανήσου ἐν Ἀθήναις κλ. ἐν Ἐστῆ φ Ἀρ. 350 τοῦ ἔτους
1886.

3) Δυνάμεις. 4) Κράτη.

νὰ ἐνασχολήσῃ ταῖς πλέα ὑψηλαῖς φρονίδεις τῆς ὑποσπόνδου Συνεδρίας (φεδερατίβη κουσέσο) εἰς τὸ νὰ παρακινήσῃ, καὶ νὰ τὸ ἐμφυχώσῃ μὲ ὄλην τὴν ἐνέργειαν, καὶ τὴν θερμότητα, διὰ τὴν λαμπρότητα, τὴν στολὴν, καὶ τὴν ἐπίδοσιν καὶ αὔξησιν, τῆς νεογεννημένης Πολιτείας μας.

Τὰ ἐδικὰ μας Νησιά, ὅπου διὰ καλὴν τύχην ἀρπάχθησαν ἀπὸ τὴν ἐξαχρείωσιν, καὶ ἀπὸ τὸ σκότος, εἰς τὸ ὅποιον ἐκείνοντο διὰ τόσους αἰῶνας, καὶ ἐσυστήθησαν εἰς ἐλευθέραν καὶ ἀνεξάρτητον Πολιτείαν (ρεπούμπλικα) διὰ τοῦ συμπαθεστάτου, καὶ μεγαλοψύχου Βασιλικῆς χαρίσματος, εὐρίσκονται εἰς τὴν θέσιν τὴν ζηλευτικὴν εἰς τὸ νὰ ἀνοίξουν μίαν ὁδὸν πολλὰ εὐρυχωρον, εἰς τὴν εὐτυχίαν τὴν σταθεράν, καὶ διαμένουσιν.

Τούτην βέβαια θέλουν τὴν ἐπιτύχουν, ἀνίσως θέλει ἰξεύρουν νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὴν Σεβαστὴν Αὐτοκρατορικὴν διαφθέντευσιν, ἀπὸ τὰ ὠραία προνόμια, ὅπου χαίρονται εἰς τοὺς Ὀθωμανικοὺς τόπους, καὶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐμπορίας εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν, ἢ ὅποια τόσον ἐπιθυμεῖται, ἀπὸ ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ γένη, καὶ ὅπου ἐχαρίσθη εἰς τὴν σημαίαν τῆς Ἐπτανήσου Πολιτείας.

Δὲν ἐστάθη μέσον ἀνεπιχειρήσθου, ἀπὸ τὴν πάλαι Ἑνετικὴν Ἀριστοκρατίαν, διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν σημαίαν τῆς ὅπου ταῖς λησταρχίαις τῶν πειρατῶν (κουρσάρων) τῆς Βαρβαρίας. Ἐχυσαν καὶ χύνουν θησαυρὸν διὰ τοῦτον τὸν ἴδιον σκοπὸν ἢ Ἰσπανία, ἢ Ἀμερική, ἢ Ὀλλανδία, ἢ Σβεκία, καὶ ἢ Δανιμαρκία, καὶ ὅχι ὀλιγωτέρας ἤθελε χύσουν ἢ Δυναστείας τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἄρκτου (νὸρδ) ὅπου εὐρίσκονται τὴν σήμερον εἰς πόλεμον μὲ αὐτὰ τὰ Καντόνια τῆς Βαρβαρίας.

Ἡ μοναχὴ ἐδική μας Πολιτεία, χωρὶς κόπου, καὶ ἐξοδα, μὲ τὸ μέσον τῆς ὑπερτάτης διαφθεντεύσεως τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, βλέπει τὴν ἰδικὴν τῆς σημαίαν νὰ περικτρέχῃ ὅλην ταῖς θάλασσας, καὶ νὰ τὴν σέβωνται, καὶ νὰ μὴν τὴν ἐνοχλοῦσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Βαρβαρέσοι. Πολλὰ εὐτυχεστέρα βέβαια ἤμποροῦσε νὰ ὀνομάζεται ἢ Ἐπικρατεία μας (στάτο μας). Ἀνίσως μὲ ταύτην τὴν ἐξαίρετον βοήθειαν, ἐπροβίβαζε καὶ ἔφερεν εἰς τὸν ἀληθινὸν σκοπὸν τὴν ναυτιλίαν καὶ θαλασσοπορίαν τοῦ Γένους.

Εἰς ὀλίγον διάστημα ἢ θαλασσοπορία τούτη, ἔμελλε νὰ βάλῃ βέβαια μεγάλην αὔξησιν, καὶ μεγαλειτέραν ὑπόληψιν εἰς κάθε μέρος, ἐντεῦθεν πλοῦτη ἀξιόλογα, ἤθελε δώκουν ζωὴν, καὶ δύναμιν, ὅχι ὀλιγώτερον εἰς τοῦ κάθε ἐνὸς τὴν ἰδιωτικὴν κληρονομίαν, ὡσὰν καὶ εἰς τὴν δημοσίαν.

Ἄγαθὸν τόσον μέγαλον, τόσον πολῦτιμον καὶ εἰς τὸ ὅποιον, ἀγαθοποιὸν μοναχὸν δαιμόνιον (γγένιον) Ἰσχυρὸν Βασιλέων, ἢμ-

ποροῦσε νὰ μᾶς κράξῃ, φοβερίζεται διὰ κακὴν τύχην ἀπὸ βαρέους κινδύνους, ἐναντίον εἰς τοὺς ὁποίους χρέος ἔχει νὰ προστρέξῃ ἢ πρόβλεψις τῆς Διοικήσεως, μὲ φρουραῖς καὶ προφύλαξες δυναταῖς, καὶ σωτηριώδεις.

Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν (κομμισιόνε) μὲ τὸ νὰ ἐνασχοληθῇ μὲ ἐκείνην τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ σκέψιν, ὅπου ἐπιζητεῖ ἢ φύσις ἐνὸς ἀντικειμένου τόσου μεγάλου, καὶ ἀποφασιστικοῦ διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς Ἐπικρατείας, λογιάζει ὅτι τὸ κακὸν ἤμπορεῖ νὰ θεραπευθῇ, καὶ νὰ ἐμποδισθῇ ἀκόμα εἰς τὸ ἐξῆς ὁ βαρύτατος κίνδυνος, ὅπου ἐσημειώθη, μὲ ταῖς πρόβλεψες, ταῖς ὁποῖαις προβάλλει, καὶ προσφέρει ὡς ταῖς ἀνώτερας ἐπικύρωσες τῆς Γερουσίας, εἰς τὴν ἀκόλουθον πρότασιν τοῦ θεσπίσματος, μὲ προφύλαξιν, ὅπου νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὸ ἐξῆς τοὺς ἰδίους τῆς στοχασμούς, εἰς τὴν Γερουσίαν ἀκόμα καὶ διὰ τοὺς Κουσῶλους, καὶ διὰ τὰ χρέη τους καὶ διὰ τὰ κέρδη τους, διὰ ταῖς ἀναγκαίαις ἀπόφασες τῆς αὐτῆς Γερουσίας.

Ἡ Γερουσία ἐνέκρινε καὶ ἐπεκύρωσε τὸν ἐξῆς νόμον περὶ τῆς Ναυτιλίας:

«Εἰς τὰς 27 Ἀπριλίου 1803.

Εἰς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ Γερουσία ἀφοῦ ἤκουσε τὴν ἀναφοράν, ἢ ραπόρτο, τῆς γερουσιαστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γενικῆς κυβερνήσεως, θεσπίζει:

Πρῶτον

Κανένας Καπετάνιος δὲν θέλει ἤμπορῇ νὰ ἐπιτυχαίῃ τὴν αὐθεντικὴν Πατέντα διὰ νὰ ταξειδεύῃ μὲ τὴν σημαίαν τῆς Πολιτείας χωρὶς ὅπου νὰ ἔχῃ τὰ ἀκόλουθα ἐπιζητούμενα:

1. Ὅτι νὰ εἶναι γεννημένος καὶ κάτοικος εἰς τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Πολιτείας (εἰς τὸ στάτο τῆς Ρεπούμλικας) ἢ ἀκόμη καὶ ξένος, ὅμως νὰ εἶναι κάτοικος διὰ δέκα χρόνους συνακολουθινούς μὲ τὴν φαιμίαν του εἰς τὴν Ἐπικράτειαν.

2. Ὅτι νὰ εἶναι ἠθῶν καλῶν, καὶ ζωῆς τιμίας, καὶ σεμνῆς.

3. Ὅτι τὸ Παστιμέντο¹ νὰ εἶναι ὀλόκληρον τοῦ Καπετάνιου, ἢ ἄλλου, ἢ ἄλλων, ὅμως ὅλοι νὰ ἦναι Ἐπτανήσιοι.

4. Ὅτι ὁ Καπετάνιος νὰ προσφέρῃ γνησίαν ἐγγύησιν ἢ πιεγγιανρίαν διὰ ν. 1200 χίλια διακόσια τάλλαρα διὰ ἀσφάλειαν τῆς ἐπιστευμένης καὶ τιμημένης ταξειδεύσεως.

5. Ὅτι νὰ φανερώῃ μὲ ξετιμωσὴν νόμιμον τὸ ὅσον ἤμπορεῖ νὰ ἀσηκώῃ τὸ πατιμάντο του διὰ δημόσιον φῶς, καὶ ὀδηγίαν εἰς τὸ πάρισμον τοῦ χρονικοῦ Αὐθεντικοῦ δικαιώματος ὅπου ἀκολούθως θέλει διωρισθῇ.

1) Πλοῖον.

Δεύτερον.

Θέλει ξεπέση ἀπὸ κάθε δικαίωμα καὶ προνόμιον ὡσὰν Ἑπτανήσιος, ὅποιος κάτοικος, ἤθελε παραιτήση μὲ τὴν φαμελίαν του τὸ ἔδαφος τῆς Πολιτείας διὰ ἓνα χρόνον ὀλόκληρον.

Τρίτον.

Ἄφ' οὗ ἔχει ὅλα τὰ ἄνω εἰρημένα ἐπιζητούμενα, τὰ ὅποια δὲν θέλει νομίζονται νόμιμα, καὶ ἰσχυρὰ χωρὶς τὴν διατήρησιν τῶν τρόπων, καὶ μεθόδων ἢ ὁποιαῖς ἀκολούθως, θέλει φανερωθῶν, καὶ ἀφ' οὗ ἀναγνωρισθῶν αὐτὰ τὰ ἐπιζητούμενα ὅτι εἶναι νόμιμα, ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Γενικῆς Κυβερνήσεως, τούτη θέλει κάμῃ τὴν ἀναφοράν της εἰς τὴν πλήρη Γερουσίαν, καὶ ἀκολούθως ἀπὸ τὸ θέσπισμα τῆς Γερουσίας, θέλει ἀφίνονται εἰς τὸν ζητοῦντα Καπετάνιον ἢ αὐθεντικαῖς Πατένταις διὰ τὴν περίοδον χρόνων τριῶν.

Τέταρτον.

Μαζὺ μὲ ταῖς Πατένταις θέλει λαμβάνει ὁ καπετάνιος ἀπὸ τὸ ὄφικιον¹ τῶν ἐξ ἀπορρήτων τῆς Ἐπικρατείας² καὶ τὸ φερμάνι τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ χρησιμεύῃ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς θαλασσοπορίας του.

Πέμπτον.

Διὰ τοῦτο τὸ ἀντικείμενον θέλει γραφθῆ παρευθὺς, εἰς τὸν ἀπεσταλμένον μας (ινβιάτον μας) εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ νὰ ἤθελεν ἐπιτύχη ἀπὸ τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν, εἴκοσι φερμάνια καὶ νὰ τὰ στείλῃ μὲ τὴν μεγαλύτεραν δυνατὴν ταχύτητα εἰς τὴν Γενικὴν Διοίκησιν, λαμβάνωντας ἐπιμέλειαν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κάμῃ πρόβλεψιν εἰς τὴν χρεῖαν, ὥστε ὅπου νὰ μὴν λείπῃ ποτὲ ἓνας ἀρμόδιος ἀριθμὸς ἀπὸ τέτοιαις δειξες, καὶ δοκουμέντα διὰ νὰ μὴ σταματηθῆ καὶ ἐμποδισθῆ ἡ θαλασσοπορία, καὶ νὰ μὴν στενοχωρηθῶν οἱ καπετανεῖοι, ὅπου ἤθελεν ἄρχωνται νὰ πάρουν ταῖς Αὐθεντικαῖς Πατένταις, μέσα εἰς τὴν περίοδον δύο μηνῶν ἐκ τῆς σημερινῆς ἡμέρας, προτιήτερα ἀπὸ τὸν ὁποῖον καιρὸν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ λάβωμεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, θέλει ἀφίνεται εἰς τοὺς αὐτοὺς Καπετανεῖους ἢ συνειθισμένη ἐπιστολή, ἢ δεσπάτζο, εἰς τὸν ρηθέντα ἀπεσταλμένον, διὰ νὰ ἤθελεν ἐπιτύχη εἰς αὐτοὺς τὰ ἀνήκοντα φερμάνια.

Ἑκτον.

Ἄφ' οὗ τελειώση αὐτὴ ἡ διορία, δὲν θέλει συγχωροῦνται εἰς κάναν παρόμοιος ἐπιστολαῖς, ἢ δεσπάτζα, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν ἀτα-

1) Γραφεῖον. 2) Ἦτο ὁ Καποδίστριας.

ξίαις, καὶ κινδύνους, ὅπου ἤμποροῦσαν νὰ συνέβουν εἰς τὰ ταξείδια.

Ἑβδομον.

Ὁ Καπετάνιος, ὅπου πρέπει νὰ ὀχυρωθῆ καὶ νὰ ἐφοδιασθῆ μὲ τὴν Αὐθεντικὴν Πατέντα, εἶναι καὶ χρεὸς νὰ προσφερθῆ εἰς τὸ Κριτήριον τῆς ἐμπορίας καὶ θαλασσοπορίας ἐκείνου τοῦ Νησίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἤθελον ἀπαρθευθῆ διὰ τὴν γέννησίν του ἢ διὰ τὴν γέννησίν του ἢ διὰ τὴν σταθερὰν ἐγκατοίκησίν τῆς φαμελίας του, διὰ τὴν τιμὴν του καὶ χρηστοῦθειαν, καὶ διὰ τὴν ἰδιοκτησίαν του, ἢ προπιετὰ του, καὶ τῶν συντρόφων του, ὅπου πρέπει νὰ εἶναι ἤδη Ἑπτανήσιοι, ἀνίσως εἶχε συντρόφους, ἐπάνω εἰς τὸ Παστιμέντο, καθὼς ἐπόθη εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον, καὶ νὰ προσφέρῃ ἀκόμα καὶ τὴν διωρισθεῖσαν ἐγγύσιν, ἢ πιεγγιαρίαν διὰ τὰλληρα χίλια διακόσια.

Τὸ ἄνω ἴρηθὲν κριτήριον ἀφ' οὗ εὖρη σωσταῖς καὶ χωρὶς ἐξαιρέσεων ταῖς προρρηθείσαις δειξες καὶ δοκουμέντα, καὶ γνησίαν τὴν ἐγγύσιν ἢ πιεγγιαρίαν, ὅπου πρέπει νὰ δίδεται εἰς τὸ ἰφθίκιον του τοὺς συντροφεύει εἰς τὴν τοπικὴν Διοίκησιν, ἢ ὅποια εἶναι εἰς χρεὸς νὰ συνοδεύσῃ παρευθὺς κάθε πρᾶγμα μαζὶ μὲ τὸν Καπετάνιον, εἰς τὴν Γενικὴν Κυβέρνησιν (ἀμνηνιστρατζιόνε γενεράλε) προσθέτοντας καὶ τὴν ἐδικὴν της γνώμην αἰτιολογουμένην ἐπάνω εἰς τὸ ἰσχυρὸν ἢ ἀνίσχυρον τῶν ἀκτῶν ἐπιζητουμένων ἤτοι ρεκβιζίτα.

Εἰς ἐκεῖνα τὰ Νησιά εἰς τὰ ὅποια δὲν ἦτο συστημένον τὸ Κριτήριον τῆς ἐμπορίας καὶ θαλασσοπορίας, θέλει ἀναπληρῶνῃ εἰς ταῖς ἐπιστασίαις, ὅπου τοῦ ἀποδίδονται ἀπὸ τὸ παρὸν ἄρθρον, ἡ Τοπικὴ Διοίκησις, ἢ γοβέρνο λοκάλε.

Ὀγδοον.

Τὸ Κριτήριον ἢ ἡ Διοίκησις, τὰ προειρηθέντα, εἰς τὰ ὅποια ἀνήκουσι, θέλει εἶναι ἀποκριζώμενα διὰ κάθε ἔλλειψιν ὅπου εἰς τὸ ἐξῆς ἤθελε φανερωθῆ ἐπάνω εἰς τὰ ἐπιζητούμενα, τὰ ὅποια ἀπὸ αὐτὰ ἐβεβαιώθησαν διὰ ἰσχυρὰ καὶ εἰς τὰ ὅποια ἤθελε ξεπέσουν διὰ παραγγελίαν, ἢ ἔλλειψιν.

Ἐννατον.

Δὲν θέλει δέχονται ἢ ἀνωειρημμέναις ἐξουσίαις ταῖς δεήσεις, ἢ ἰσταντζαῖς, τῶν καπετανέων, ἀνίσως δὲν θέλει εἶναι ὑπὸ κάτω εἰς τὴν ἰδίαν τους ὄρασιν τὰ Πιστιμέντα¹ διὰ νὰ κάμνουν νὰ ἀκολουθῆ εἰς τὰ αὐτὰ ἢ ξετίμησις, ἢ ὅποια θέλεται ἀπὸ τὸ πρῶτον ἄρθρον.

1) Πλοῖα.

Δέκατον.

Τούτη ἡ ζετίμησις θέλει γίνεται ἀπὸ ἕνα σῶμα πέντε προσώπων, ὅπου διορίζονται ἀπὸ τὴν τοπικὴν Διοίκησιν.

Τρεῖς ἀπὸ αὐτούς, ἤγουν ἕνας πρωτομάστορας, καὶ δύο Καπετανέοι, ἀπὸ τοὺς πλέα εἰς ὑπόληψιν, καὶ ἐμπειρίαν, θέλει ἐρευνοῦν καὶ ἀναγνωρίζουν, ἀνίσως τὸ Παστιμέντο εἶναι ἀρκετὸν διὰ τὴν θαλασσοπορίαν, καὶ προβλεπόμενον ἀπὸ τὴν χειραζομένην του δούλευσιν, ὕστερα ἐνωμένοι μετὰ τὸν Καπετάνιον τοῦ Πάρτον² θέλει κάμνουν ἐμπροσθεν εἰς ἕνα μέλος τοῦ Κριτηρίου τῆς ἐμπορίας καὶ θαλασσοπορίας, τὴν πλέα σωστὴν καὶ ἀκριβὴν μέτρησιν τοῦ αὐτοῦ Παστιμέντου δουλεόμενοι ἀπὸ τὸ πασέτο τὸ Βενέτικο³ διὰ νὰ γνωρίσουν τὴν σωστὴν του πορτάδα⁴ εἰς τόσαις χιλιάδες χοντραῖς βενέτικαις.

Διὰ τοῦτο τὸ ἀντικείμενον θέλει ξεκαθαρίζουν εἰς τὴν πιστοποίησιν, ὅπου χρεωστοῦν νὰ κάμουν ἐγγράφως, τὸ μάκρος τοῦ παστημέντου, ἀπὸ τὸν σταυρὸν ἕως τὴν ἄστα ἢ κοράκι τῆς πλώρης, τὸ πλάτος του εἰς τὴν κοριδέραν ὅπου ἀνταποκρίνεται ἀπὸ τὴν τοποθεσίαν τῆς πιάνας μαῖστρας, ἢ τῆς πρώτης στρώσεως εἰς τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πλάτους του, ἀπὸ μαδέρι εἰς μαδέρι, ἢ σανίδι, καὶ τὸ βάθος του ἴσια καὶ κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸ ποντάλι τῆς μπουκοπόρτας ὑποκάτω ἀπὸ τὴν πιάνα ἢ στρώσιν ἕως ἐπάνω ἀπὸ τὴν λάταν, ἢ σμπάγιο, ἢ καδίνα, τῆς στίβας εἰς γραμμὴν εὐθείαν καὶ ἐπάνωθεν ἀπὸ τὴν λάταν τῆς στίβας ἢ τοῦ ἀμπαρίου, ἢ σμπάγιου εἰς γραμμὴν εὐθείαν, ἢ λίνεα ρέτα, ἕως εἰς τὴν λάταν τῆς κοβέρτας.

Δέκατον πρῶτον.

Διὰ τὸ ἀθθεντικὸν δικαίωμα, ἢ δόσιμον, θέλει ἀνταποκρίνεται κάθε Καπετάνιος χρονικῶς εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Γένους, τρία τάλλαρα προλαβόντως, ἢ ἀντετζιπάδο διὰ κάθε εἴκοσι χιλιάδες πορτάδας τοῦ Παστεμέντου του καὶ εἰς τὴν πατέντα ὅπου θέλει τοῦ δίδεται, θέλει ἐξηγῆται ἢ πορτάδα εἰς Τουελάδαις Ἰωνικαῖς, λογαριαζομένη ἢ κάθε μία ἀπὸ αὐταῖς διὰ δύο χιλιάδες.

Δέκατον Δεύτερον.

Ἄφ' οὗ ἐπιτύχει ὁ Καπετάνιος τὴν ἀθθεντικὴν Πατέντα ἀπὸ τὴν Γερουσίαν καὶ τὸ φερμάνι του, θέλει ὀχυρώνεται καὶ ἐφοδιάζεται ἀπὸ τὸ Κριτήριο τῆς ἐμπορίας, καὶ θαλασσοπορίας, εἰς τὸ ὅποιον ἀπαρθενίζει, μετὰ τὸν συνειθισμένον κατάλογον τῶν συντρόφων τοῦ ἐκβιπάγιου², τὸ ὅποιον πρέπει νὰ εἶναι συνθεμένον ἀπὸ Ἑπτανησιῶς, μετὰ τὴν σημειώσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ κάθε ἑνός, μετὰ τὸν πα-

2) Λιμενάρχης. 3) Ἑνετικὸν μέτρον. 4) Χωρητικότης.

τέρα του, τὴν πατρίδα του, τὸ ἐπάγγελμά του, τὸ ἀνάστημά του ἢ στατούρα του, μετὰ τὰ μαλλία του, καὶ μετὰ τοὺς χρόνους του. Ἐχοντας φανερόν χρέος τὸ αὐτὸ κριτήριο νὰ στέλνῃ παρευθὺς εἰς τὴν γενικὴν κυβέρνησιν, ἀντίγραφον γνήσιον, ἢ ἀουτέντικο³ τοῦ αὐτοῦ καταλόγου, διὰ φῶς καὶ συνάντησιν διαμένουσιν τῆς Γενικῆς Διοικήσεως.

Δέκατον τρίτον.

Τὸ ἀνωειρημένον Κριτήριο καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ νησίον, ὅπου δὲν ἤθελεν εὐρίσκειται ἢ Τοπικὴ Διοίκησις, πρὸ τοῦ νὰ ἀφίη τὸν κατάλογον εἰς τὸν Καπετάνιον, ὁ ὅποιος ἤθελεν ἐπιτύχει ταῖς Ἀθθεντικαῖς Πατένταις, θέλει ἀπερνα⁴ εἰς τὴν ἀναθεώρησιν καὶ ρασένια⁴, τὰ πρόσωπα τοῦ ἐκβιπάγιου τοῦ Παστιμέντου διὰ νὰ ἀληθεύῃ μετὰ τὴν πράξιν τὴν πραγματικὴν ὑπαρξιν, καὶ ὅτι εἶναι Ἑπτανήσιοι οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι, μετὰ τὴν σύγκρισιν τοῦ καταλόγου, ἢ νότας, ὅπου θέλει τοῦ προσφέρεται προτιήτερα ἀπὸ τὸν καπετάνιον διὰ νὰ μὴν ἤθελεν ἔχουν τόπον ἢ ἰδιοβουλησίαις, ἢ ἀρμπίτρια καὶ ἢ ἀπάταις.

Δέκατον τέταρτον.

Ἄφ' οὗ γίνῃ μία τέτοια πράξις, καὶ ἀφ' οὗ εὐρέθη ὡς καθὼς πρέπει, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἰδιότης τῶν ἀνθρώπων, ἢ ἐκβιπάγιου, τὸ Κριτήριο ἢ ἡ Τοπικὴ Διοίκησις θέλει ἀφίη τὸν ἀνωειρημένον κατάλογον, ἢ ρόλον εἰς τὸν ὅποιον θέλει περιγράφονται ἢ ὑπόθεσις ἢ κονδιτζιόναις, μετὰ ταῖς ὁποῖαις οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἐκβιπάγιου πέρνουν ἐπάνω τους τὴν δούλεψιν τοῦ Παστιμέντου, ἤγουν ἀνίσως μετὰ μισθὸν μνηιάτικον, καὶ εἰς ποῖον μέτρον διὰ καθένα ἢ μετὰ μρτικόν, καὶ εἰς ποῖαν ποσότητα, ἐπάνω εἰς τὸ κέρδος τῶν ναύλων, προσθέτοντας τὴν ὀλότητα τῶν μερτικῶν, τῶν διωρισμένων ἐπάνω εἰς τὸ Παστιμέντο ἀνάμεσα εἰς τὸν Καπετάνιον, καὶ τοὺς συντρόφους του διὰ νὰ ἤθελε μὲν ἀμετάτρεπτος, ἢ συνάντησις, ἢ ρισκέντρο εἰς τὴν περίστασιν ἐκ μιᾶς διχονοίας ἀναμεταξύ τους.

Δέκατον πέμπτον.

Δὲν θέλει δίδεται Ἀθθεντικὴ Πατέντα εἰς κανέναν Ἑπτανήσιον Καπετάνιον ὁποιοῦδήποτε Παστιμέντου, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον νὰ ἤθελε ἔξῃ ὁποῖας λογῆς μερίδιον κέρδους, ἢ ἰδιοκτησίας, ἄλλος τινὰς ξένος ὑπήκοος ἀπὸ κάθε Γένους, ὅπου ἤθελεν εἶναι.

Σ. Δε-Βεζής

2) Τοῦ πληρώματος τοῦ πλοίου. 3) Ἐπίσημον. 4) Ἐπιθεώρησιν.

FERNAND DE VASQUEZ

ΟΙ ΔΥΟ ΓΕΡΟΙ

Σε μιὰ καλύβα φτωχικὴν ἐζούσαν οἱ γέροι. Οὐάλλτερ. Ἦταν πιά πολὺ γέροι, πολὺ τσακισμένοι. Εἶχαν τὸ ἴδιο θλιβερὸ πρόσωπο, τὴς ἴδιες ρυτίδες, τὸ ἴδιο βλέμμα καὶ τὴν ἴδια φωνή· τὰ τρεμουλιασμένα δάχτυλά τους, μόλις ποῦ μποροῦσαν νὰ κρατοῦνε τὸ σκουτέλι, τόσο ἡ κούρασι τῆς ἡλικίας τοὺς ἀδυνάτιζε τὰ μέλη.

Ἡ μόνη τους ἐνασχόλησις ἦταν ν' ἀκοῦνε τὸ μουρμούρισμα τοῦ βράζοντος ἀφροῦ μὲς στὴν τσουκάλια τὴν κρεμασμένην στὸ τζάκι, νὰ βλέπουν — τὴν ὥρα τῆς ἀναπαύσεως — τοὺς γεωργοὺς ποῦ ἐγύριζαν, τὰ βοσκόπουλα ποῦ ἐσφύριζαν στὰ κοπάδια τους· πρὸ πάντων ὅμως νὰ θαυμάζουν τὴ μικρὴ τους κόρη — τὴ Μίνα — μὲ τὰ μεταξένια καστανά μαλλάκια, τὰ γαλάζια μάτια, τὸ βεργολύγιστο κορμί· αὐτὴ ἦταν ἡ μεγαλιέτερή τους εὐτυχία, αὐτὴ τὸ χαμόγελό τους· καὶ ὅταν τῆς μιλοῦσαν ἡ φωνὴ τους ἐγίνονταν ἀπαλωτέρα.

Στὶς μακρυνὲς ἡμέρες, ὅταν ἐτελείωσε τὸ συγύριο, ἔπλενε τὰ πύλινα πιατικὰ καὶ ἐσκοπούζε τὸ πάτωμα, ἡ Μίνα ἐδιάβαζε στοὺς γέρους ἱστορίες ποῦ διαδύζονται μὲ τὸ νυχτέρι καὶ διηγήματα θαλασσινὰ καὶ τὴν ἄκουαν προσεχτικοί, παρατηροῦντες τὴ μικρὴ τους κόρη τόσο ὡμορφη μὲ τὸ μάλλινό της φουστάνκι, καὶ τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς ἔλαμπαν στὰ βλέφαρά τους κί' ἐκυλοῦσαν ἀργά, ἀργά στὰ ζαρωμένα τους μάγουλα. Ποῦ καὶ ποῦ ἡ Μίνα ἔρριχνε καὶ μιὰ ματιὰ πεταχτὴ πρὸς τὴν ἐξοχὴ καὶ ὅταν ἔφτανε στὸ δειλινό, ἡ μικρούλα ἦταν νευρικότερη, εὐθυμότερη, ἐνῶ οἱ γέροι ἐγίνονταν πλέον μελαγχολικοί....

«Γειά-χαρὰ σὲ ὄλους, ἔλεγε ὁ Χὰνς Μπερβάχ, ὁ υἱὸς βοσκὸς, μπαίνοντας στὴν καλύβα.... καὶ ἀμέσως ἐτραβοῦσε τὴ Μίνα — τὴν ἀρραβωνιαστικιά του — καὶ τὴν ἐφιλοῦσε στὸ μέτωπο.

Ἄπὸ τὰ μάτια τῶν δύο γέρων ἐβγαίνουν ἀστραπὲς ἀθώου μίσους. Γιατί αὐτὸς ὁ ξένος τοὺς ἔπερνε τὸ παιδί τους, τὸ μόνο τους στήριγμα καὶ τὴν παρηγοριά τους; Μιὰ ἐνδόμυχη κρυφὴ ζήλεια τοὺς ἐσφιγγε τὴν καρδιά καὶ σκυθρωποί, ἐπερίμεναν ἀπελπισμένοι τὴν ἀπαίσια στιγμήν ὅπου ὁ βοσκὸς ὁ Μπερβάχ, θὰν τοὺς ἔπερνε τὴ Μίνα, ἐκεῖ κάτω, κοντὰ στὸ βουνό.

Καὶ ἐκλαίγαν, τὸ βράδυ, μαζί!.... οἱ δύο γέροι, ἐνῶ ἡ Μίνα ὄνειροπολοῦσε μιὰν ἀγάπη, ὄνειροπολοῦσε ἕνα ξανθὸ βοσκόπουλο, ποῦ θὰ τὴν ἔπερνε ἐκεῖ στὰ ὀλοπράσινα λειβάδια, στὶς κρουσταλλένιες πηγές, στὴ σκιὰ τῶν φανταστικῶν βλανιδιῶν.

....Τὸ δειλινὸν ἐρρόδιζεν, ὅταν ξαφνικὰ φωνὲς διαπεραστικὲς διέκοψαν τὴ σιωπὴ τῆς ἐξοχῆς, τὰ σουραῦλια προσκαλοῦσαν στὸν κίνδυνον.... κίτριον δυστύχημα εἶχε συμβῆ. Ἡ Μίνα τρέμοντας πετάχτηκε ἀπὸ τὴν καλύβα.

Σ' ἕνα μικρὸ γιδοδοσκὸ ποῦ ἔτρεχε, ἐφώνησε: «Φρίτς! Φρίτς! Τὶ τρέχει.... Τὶ ἔγαινε;

— Καλὴ μου κοπέλλα, ὁ Χὰνς ὁ βοσκὸς ἔπεσε σ' ἕνα βαθὺ λάκκο.... ἐγλύστρησε.... καί....

Δὲν ἐτελείωσε. Ἡ ἀρραβωνιαστικιά τοῦ νεκροῦ, χωρὶς μιὰ φωνή, σωριάστηκε χάμου.

Οἱ γέροι ἔτρεξαν μὲ δύναμι καινούργιας νεότητος· τὴν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι τῆς, τὴ ζέσταναν μὲ τὴν πνοή τους, μὲ τὰ φιλιὰ τους. Ἐμαθάν τι συνέβη καὶ ἐχαμογέλασαν.

Τὸ βράδυ, οἱ δύο σακίτηδες δὲν ἐκλαψαν, ἀλλὰ ὄνειρευτήκαν μιὰ παιδοῦλα μὲ μεταξένια μαλλιά ποῦ τοὺς ἐδιάβαζε θαυμαστὲς ἱστορίες στὸ φῶς τοῦ κεριοῦ ποῦ ἐκίπνιζε, ἐνῶ ἡ ἐξοχὴ ἐκοιμότανε μὲς στὰ εὐωδιάσματα τῆς νυχτός.

Fernand de Vasquez.

Αἰμ.

HONORÉ DE BALZAC

Η ΜΗΤΡΙΑ

Δράμα

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 424).

ΣΚΗΝΗ VII.

Ο ΣΤΡ. (τῷ Φερδινάνδῳ). Ἐλάτε ἐδῶ, φίλε μου. Τριάμισυ ἔτη παρῆλθον, ἀφ' ἧς μένετε μεθ' ἡμῶν καὶ σὰς ὀφείλω τὴν γαλήνην τοῦ ὕπνου μου, μεθ' ὅλας τὰς μερίμνας ἐμπορίου παμμεγίστου. Εἶσθε τώρα σχεδὸν ὅσον κ' ἐγὼ ὁ κύριος τοῦ ἐργοστασίου· ἠρκέσθητε εἰς μισθὸν ἀρκετὰ ἱκανοποιητικόν, εἶνε ἀληθές, ὄχι ὅμως καὶ ἀντάξιον ἴσως μὲ τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας μοῦ προσεφέρατε. Ἐγὼ ἐμάντευσα πόθεν προέρχεται αὐτὴ ἡ ἀφιλοχρηματία σας.

ΦΕΡΔ Ἐκ τοῦ χαρακτῆρος μου, στρατηγέ.

Ο ΣΤΡ. Ἔστω!.. ἀλλὰ καὶ ἡ καρδιά ἔχει καὶ αὐτὴ τὸ μέρος τῆς, ἔ;.. Ἔλα, Φερδινάνδε, γνωρίζετε τὸν ἰδικόν μου τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ τῶν διαίρεσεων. Εἶμεθα ὄλοι ἔργα τῶν χειρῶν μας: Ὑπῆρξα στρατιώτης! ἔχε λοιπὸν ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ! Μοῦ εἶπαν τὰ πάντα: ἀγαπᾶς μιὰ μικρούλα ἐδῶ.. ἀν τῆς ἀρέσῃς εἶνε δική σου. Ἡ γυναῖκα μου ὑπεστήριξε τὴν ὑπόθεσί σου καὶ ὀφείλω νὰ σοῦ πῶ, ὅτι ἐπέτυχε.

ΦΕΡΔ. Ἄληθῶς; στρατηγέ, ἡ κυρία δὲ Γκρανσάν ὠμίλησεν ὑπὲρ: Ἄ! κυρία! (γονυπετεῖ πρὸ αὐτῆς). Ἄναγνωρίζω τώρα ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς σας! εἶσθε ἄγγελος! (τρέχων διὰ τὴν γονυπετίσῃ πρὸ τῆς Παυλίνας). Παυλίνα, Παυλίνα μου!

ΓΕΡΤ. (τῷ στρατηγῷ). Ἐμάντευσα, ἀγαπᾶ τὴν Παυλίνα.

ΠΑΥΛ. Κύριε, σᾶς ἔδωκα ποτὲ τὸ δικαίωμα μὲ ἐν μόνον βλέμμα, μὲ ἓνα μόνον λόγον, γὰ λέγετε οὕτω τὸ ὄνομά μου; Ἐκπλήσσομαι, ὅσον δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, βλέπουσα. ὅτι σᾶς ἐνέπνευσα αἰσθήματα, τὰ ὅποια δὲν συμμερίζομαι.. Ἔχω ὑψηλότερας βλέψεις!

Ο ΣΤΡ. Παυλίνα, παιδί μου, εἶσαι περισσότερο ἢ αὐστηρά. Ἄς ἴδωμεν μήπως ὑπάρχη καμμία παρενόησις; Φερδινάνδε ἐλάτ' ἐδῶ.. πλησιέστερα.

ΦΕΡΔ. Πῶς, δεσποινίς, ὅταν ἡ μητέρα σας, ὅταν αὐτὸς ὁ πατέρας σας εἶνε σύμφωνος;...

ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ τῷ Φερδινάνδῳ). Χαμένοι!

Ο ΣΤΡ. Ἄ! θὰ κάμω τὸ σκληρὸ! Πέστε μου, Φερδινάνδε, ἀνήκετε βεβαίως εἰς ἀξιώσιμον οἰκογένειαν.

ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ τῷ Φερδινάνδῳ). Νά το!

Ο ΣΤΡ. Ὁ πατέρας σας βεβαίως ἐξήσκει ἐπάγγελμα ἐπάνω κάτω ὡς τὸ ἰδικόν μου, ὁ ὅποιος ἤμην λοχαγὸς τῆς φρουρᾶς.

ΓΕΡΤ. (ἰδίᾳ). Χωριωμένοι γιὰ πάντα!

ΦΕΡΔ. (ἰδίᾳ). Ἄ! (τῇ Γερτρούδῃ). Σᾶς ἐννοῶ! (τῷ Στρατηγῷ). Στρατηγέ, ὁμολογῶ, ὅτι μόνον εἰς ἓν ὄνειρον, ὦ! πολὺ μακρυνὸν ἐπίστευσα! εἰς ἓν γλυκὺ ὄνειρον, εἰς τὸ ὅποιον ἀρέσκεται κανεὶς νὰ ἐγκαταλείπεται, ὅταν εἶνε πτωχὸς καὶ ἄνευ οἰκογενείας... τὰ ὄνειρα εἶνε ὅλη ἡ περιουσία τῶν δυστυχῶν! Ὁμολογῶ, ὅτι ὄνειροπόλησα ὡς εὐτυχίαν, ἡ ὅποια θὰ μὲ καθίστα πανευδαίμονα, τὸ νὰ σᾶς ἀνῆκω! ἡ ὑποδοχὴ ὅμως, τὴν ὁποίαν κάμνει ἡ δεσποινίς εἰς ἐλπίδας πολὺ φυσικὰς, καὶ αἱ ὁποῖαι σᾶς ἐλύπησαν διότι δὲν τὰς ἐκράτησα μυστικάς, εἶνε τοιαύτη, ὥστε τὴν στιγμὴν ἀκόμη ταύτην, ἐπειδὴ ἐξῆλθον πλέον ἀπὸ τὴν καρδίαν μου, δὲν θὰ εἰσέλθουν ποτὲ πλέον! Ἐξύπνησα, στρατηγέ. Ὁ πτωχὸς ἔχει τὴν ὑπερηφάνειάν του, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ τοῦ πληγῶνουν, νὰ τοῦ τὴν θρυμματίζουν!... (τῇ Γερτρούδῃ). Παίζετε ρόλον τρομερόν!

ΓΕΡΤ. (αὐτῷ ἰδίᾳ). Θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Γκοντάρ.

Ο ΣΤΡ. (ἰδίᾳ). Ὁ δυστυχισμένος ὁ νέος! (τῇ Παυλίνα). Εἶνε πολὺ καλός! Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ... (λαμβάνει τὸν Φερδινάνδον κατὰ μέρος). Εἰς τὴν θέσιν σας ἐγὼ, εἰς τὴν ἡλικίαν σας θά... Ὅχι, ὄχι, διάβολε! εἶνε κόρη μου!

ΦΕΡΔ. Στρατηγέ, ἀπευθύνομαι εἰς τὴν τιμὴν σας... Ὁρκισθῆτέ μου, ὅτι θὰ κρατήσετε τὴν μεγαλειέταν ἐχεμύθειαν,

δι' ἐκεῖνο ποῦ θὰ σᾶς εἶπω, καὶ ἡ ἐχεμύθεια αὐτὴ νὰ ἐπεκταθῆ μέχρι τῆς κυρίας δὲ Γκρανσάν.

Ο ΣΤΡ. (ἰδίᾳ). Ἄ, μὰ τὴν εἶν' αὐτό! καὶ αὐτὸς ἀκόμη, ὅπως ἡ κόρη μου χθές, δυσπιστεῖ πρὸς τὴν γυναῖκά μου... Ἔ, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος! θὰ μάθω. (Μεγαλοφώνως). Δόστε μου τὸ χέρι ἔχετε τὸν λόγον ἀνθρώπου, ὅστις ποτὲ δὲν τὸν ἠθέτησε.

ΦΕΡΔ. Ἦδη ἀφοῦ ἀνεκαλύψατε, πᾶν ὅ,τι ἦτο θαμμένον ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ἀφοῦ κατεκεραυνώθην, εἶνε ἡ ἀκριβὴς ἐκφρασις, ἀπὸ τὴν περιφρόνησιν τῆς δεσποινίδος Παυλίνας, μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ διαμείνω ἐδῶ... Θὰ τακτοποιήσω τοὺς λογαριασμούς μου, διότι ἀπόψε θὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ, καὶ αὔριον ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ἐὰν εἶρω εἰς τὴν Χάβρην ἀτιμόπλοιον διὰ τὴν Ἀμερικὴν.

Ο ΣΤΡ. (ἰδίᾳ). Ἄς τὸν ἀφήσωμεν νὰ φύγῃ, θὰ ἐπανέλθῃ. (τῷ Φερδινάνδῳ). Μπορῶ νὰ τὸ πῶ εἰς τὴν κόρην μου;

ΦΕΡΔ. Μάλιστα, ἀλλὰ μόνον εἰς αὐτήν.

Ο ΣΤΡ. Παυλίνα!... παιδί μου, τόσῳ σκληρὰ ἐταπεινώσες αὐτὸ τὸ δυστυχισμένο παιδί, ὥστε τὸ ἐργοστάσιον θὰ μείνῃ χωρὶς διευθυντήν. Ὁ Φερδινάνδος φεύγει ἀπόψε γιὰ τὴν Ἀμερικὴν.

ΠΑΥΛ. Ἔχει δίκαιον, πατέρα... Κάμνει μόνος του, ὅ,τι θὰ τὸν ἐσημβουλεύατε σεῖς νὰ κάμῃ.

ΓΕΡΤ. (τῷ Φερδινάνδῳ ἰδίᾳ). Θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Γκοντάρ!

ΦΕΡΔ. (ὁμοίως). Ἄν ὄχι ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Θεὸς θὰ σᾶς τιμωρήσῃ διὰ τὴν παραδειγματικὴν αὐτὴν σκληρότητά σας.

Ο ΣΤΡ. Εἶνε πολὺ μακρὰν ἡ Ἀμερικὴ... ἓνα κλίμα πολὺ ἄσχημο!

ΠΑΥΛ. Ἐκεῖ κάμνουν περιουσίαις.

Ο ΣΤΡ. (ἰδίᾳ). Δὲν τὸν ἀγαπᾶ. (τῷ Φερδινάνδῳ). Φερδινάνδε, δὲν θ' ἀναχωρήσετε χωρὶς νὰ σᾶς παραχωρήσω κάτι, διὰ νὰ ἀρχίσετε τὴν ἐργασία σας.

ΦΕΡΔ. Σᾶς εὐχαριστῶ, στρατηγέ· ἀλλ' ὅ,τι μοῦ ὀφείλετε θὰ μὲ φθάσῃ. Ἀλλῶς τε μὴ στεναχωρησθε, ποῦ φεύγω ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιον, διότι ἔκαμα τὸν Σιαμπῶ τόσον ἱκανόν, ὥστε σήμερον δύναται νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ, καὶ ἂν θέλετε νὰ μὲ συνοδεύσετε εἰς τὸ ἐργοστάσιον θὰ δῆτε...

Ο ΣΤΡ. Εὐχαρίστως. (ἰδίᾳ). Ὅλα περιπλέκονται τόσον πολὺ, ὥστε θὰ ζητήσω τὸν Βερνόν. Αἱ συμβουλαὶ καὶ τὰ μάτια τοῦ γηραιοῦ μου ἱατροῦ, θὰ μὲ βοηθήσουν νὰ μαντεύσω τὴ διαταράσσει τὸ σπῆτι μου, διότι κάτι τρέχει. (μεγαλοφώνως). Φερδινάνδε, εἶμαι ἰδικός σου. Κυρίαί, ἐπανερχόμεθα. (ἰδίᾳ). Κάτι τρέχει! (Ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ Φερδινάνδος ἐξέρχονται).

ΣΚΙΝΗ VIII

Γερτρούδῃ, Παυλίνα.

ΠΑΥΛ. (Κλείει τὴν θύραν διὰ τοῦ σύρτου). Κυρία, ὁμολο-

γήσατε, ὅτι ὁ ἀγνός ἔρωσ, ὁ ἔρωσ ὁ ὁποῖος δι' ἡμᾶς περιλαμβάνει καὶ μεγαλύνει ὅλας τὰς ἀνθρωπίνας εὐδαιμονίας, ὁ ὁποῖος μᾶς κάμνει νὰ αἰσθανώμεθα αὐτὰς ὡς θείας, μᾶς εἶνε προσφιλέστερος, πολυτιμότερος ἀπὸ τὴν ζωὴν.

ΓΕΡΤΡ. Ἐδιαβάσατε τὴν νέαν Ἐλοιζαν, ἀγαπητή μου. Πᾶν ὅ,τι λέγετε εἶνε πομπῶδες, ἀλλ' ἀληθές.

ΠΑΥΛ. Ἔ, λοιπόν, κυρία, θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ κατέλθω εἰς τὸ ἐγκλημα τῆς αὐτοκτονίας!

ΓΕΡΤΡ. Πόσον θὰ εἴσθε εὐτυχής, ἐάν μ' ἐβλέπατε πράττουσαν τοῦτο. Καὶ ἐάν εἴχετε τὴν δύναμιν νὰ μὲ ἀναγκάσετε εἰς τοῦτο, θὰ ἠσθάνεσθε ἐν τῇ ψυχῇ τὴν χαρὰν, ἢ ὅποια πληροῖ τὴν ἰδικὴν μου μέχρις ἐκχειρίσεως.

ΠΑΥΛ. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ πατρός μου ὁ μεταξὺ πολιτισμένων ἀνθρώπων πόλεμος ἔχει τοὺς νόμους του· ἀλλ' αὐτὸς ποῦ μοῦ κάμνετε, κυρία, εἶνε πόλεμος μὴ ὑπαγόμενος εἰς οὐδένα νόμον! εἶνε πόλεμος ἀγρίων!

ΓΕΡΤΡ. Κάμετε, ἐάν δύνασθε, ὅπως ἐγώ... Ἀλλὰ δὲν θὰ κατορθώσετε τίποτε! Θὰ ὑπανδρευθῆτε τὸν Γκοντάρ. Εἶνε πολὺ καλός. Σὰς βεβαιῶ, ὅτι θὰ εἴσθε πολὺ εὐτυχής μαζύ του, διότι ἔχει προτερήματα.

ΠΑΥΛ. Καὶ νομίζετε, ὅτι θὰ σὰς ἀφήσω νὰ καταστῆτε τόσον εὐκόλως ἢ σύζυγος τοῦ Φερδινάνδου;

ΓΕΡΤΡ. Μετὰ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀντηλλάξαμεν αὐτὴ τὴν νύκτα, γιὰτὶ νὰ ὑποκρινώμεθα; Ἀγαποῦσθε τὸ Φερδινάνδο, ὅταν σὺ ἦσο ὀκτῶ ἐτῶν.

ΠΑΥΛ. Ἀλλὰ τώρα εἴσθε περισσότερο ἀπὸ τριάντα!.. Καὶ ἐγὼ εἶμαι νέα!.. Ἄλλως τε σὰς μισεῖ, σὰς ἀποστρέφεται! Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ἄλλως τε δὲν θέλει γυναῖκα, ἢ ὅποια εἶνε ἱκανὴ διὰ τοιαύτην φρικώδη προδοσίαν, ὡς ἡ ἰδική σας πρὸς τὸν πατέρα μου.

ΓΕΡΤΡ. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Φερδινάνδου, ὁ ἔρωσ μου θὰ εἶνε ἡ ἐξάγνισις μου!

ΠΑΥΛ. Συμμερίζεται τὰ αἰσθήματά μου σὰς περιφρονεῖ, κυρία!

ΓΕΡΤΡ. Νομίζετε; Ἔ, λοιπόν, ἀγαπητή μου, ἕνας λόγος καὶ αὐτὸς ἐπὶ πλέον. Ἐάν δὲν τὸν ἠθελον ἐξ ἔρωτος, Παυλίνα, θὰ μὲ κάμνει νὰ τὸν θέλω διὰ σύζυγον, ἀπὸ ἐκδίκου. Ἐρχόμενος ἐδῶ δὲν ἐγνώριζε ποία ἦμιν;

ΠΑΥΛ. Θὰ τὸν περιεπλέξατε εἰς καμμίαν παγίδα, ὡς ἐκεῖνη, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐστήσατε καὶ τὴν ὁποίαν ἐπέσαμεν.

ΓΕΡΤ. Σταθῆτε, φιλιτάτη· μία λέξις θὰ τελειώσουν τὰ πάντα μεταξὺ μᾶς. Δὲν εἶπατε καθ' ἑαυτὴν ἑκατοντάκις, χιλιάκις, εἰς τὰς στιγμάς, κατὰ τὰς ὁποίας αἰσθάνεται κανεὶς, ὅτι εἶνε ὅλως ψυχὴ, ὅτι θὰ ἐκάμνατε τὰς μεγαλειτέρας θυσίας διὰ τὸν Φερδινάνδον;

ΠΑΥΛ. Μάλιστα, κυρία.

ΓΕΡΤ. Ὅπως τὸ νὰ ἐγκαταλείψετε τὸν πατέρα σας, τὴν Γαλλίαν, νὰ δώσετε τὴν ζωὴν σας, τὴν τιμὴν σας, τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σας;

ΠΑΥΛ. ὦ, ἐρωτᾷ μάλιστα κανεὶς, ἐάν ἔχη τι νὰ προσφέρῃ περισσότερο ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν.

ΓΕΡΤΡ. Ἐκεῖνο λοιπόν τὸ ὁποῖον σεῖς εὐχεσθε, ἐγὼ τὸ ἔκαμα! Ἀρκεῖ νὰ σὰς εἶπω, ὅτι τίποτε δὲν θὰ μὲ ἐμποδίση, οὔτε αὐτὸς ὁ θάνατος!

ΠΑΥΛ. Σεῖς λοιπόν εἴσθε ἐκεῖνη ἢ ὅποια θὰ μοῦ ἐπιβάλετε νὰ ὑπερασπισθῶ. (ἰδίᾳ. Διαρκοῦντος τοῦ μονολόγου τῆς Παυλίνας ἢ Γερτρούδη μεταβαίνει νὰ καθίσῃ εἰς τὸ ἀνάκλιτρον). ὦ, Φερδινάνδε, ὁ ἔρωσ μᾶς, αὐτὴ τὸ λέγει, ἀξίζει περισσότερο τῆς ζωῆς! (τῇ Γερτρούδῃ). Κυρία, ὅλον τὸ κακὸν ποῦ μοῦ ἐπροξενήσατε, θὰ τὸ ἐπανορθώσετε· τὰ ἐμπόδια τὰ μόνα, τὰ ὅποια ἐμποδίζουν τὸν μετὰ τοῦ Φερδινάνδου γάμον μου, θὰ τὰ κατανικήσετε... Ναί, σεῖς ἢ ὅποια ἔχετε τόσῃν ἰσχύν ἐπὶ τοῦ πατρός μου, θὰ τὸν κάμετε νὰ λησμονήσῃ τὸ κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ στρατηγοῦ Μαρκανδάλ μισός του...

ΓΕΡΤΡ. Ἄ, πολὺ καλά!

ΠΣΥΛ. Μάλιστα, κυρία!

ΓΕΡΤΡ. Καὶ ποῖα φοβερὰ μέσα ἔχετε διὰ νὰ μὲ ἐξαναγκάσετε εἰς τοῦτο;

ΠΑΥΛ. Γνωρίζετε, ὅτι διεξάγομεν πόλεμον ἀγρίων;...

ΓΕΡΤΡ. Εἶπατε γυναικῶν, αὐτὸ εἶνε φοβερότερον! Οἱ ἀγριοὶ προσβάλλουν, πληγώνουν μόνον τὸ σῶμα, ἐνῶ ἡμεῖς διευθύνομεν τὰ βέλη μᾶς εἰς τὴν καρδίαν, τὴν φιλαυτίαν, τὴν ὑπερηφάνειαν, εἰς τὴν ψυχὴν τέλος, καὶ τὰ βυθίζομεν ἐκεῖ μὲ πλήρη εὐτυχίαν!

ΠΑΥΛ. ὦ, ὅλα αὐτὰ εἶνε πολὺ κατὰ τῆς γυναικὸς καὶ ἐγὼ ἐπιτίθεμαι! Λοιπόν, προσφιλὴς καὶ ἐντιμοτάτη μητριᾷ, αὔριον, ὄχι ἀργότερα, θὰ ἐξαφανίσετε τὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια μὲ χωρίζουν ἀπὸ τὸν Φερδινάνδον, ἄλλως ὁ πατέρας μου θὰ μάθῃ ἀπ' ἐμὲ ὅλην σας τὴν διαγωγὴν καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὸν γάμον σας!

ΓΕΡΤΡ. Ἄ, αὐτὸ εἶνε τὸ μέσον σας; Δυστυχισμένη! Δὲν θὰ σὰς πιστεύσῃ ποτέ!

ΠΑΥΛ. ὦ! γνωρίζω ποῖον εἶνε τὸ κράτος σας ἐπὶ τοῦ δυστυχούς πατρός μου, ἀλλὰ ἔχω ἀποδείξεις.

ΓΕΡΤΡ. (ἐγειρομένη). Ἀποδείξεις! Ἀποδείξεις!

ΠΑΥΛ. Μετέβην εἰς τοῦ Φερδινάνδου... εἶμαι πολὺ περίεργος... καὶ νῦρα τὰς ἐπιστολάς σας, κυρία, ἔχω μερικὰς κατὰ τῶν ὁποίων ἢ τύφλωσις τοῦ πατρός μου δὲν θὰ ἰσχύσῃ, διότι θὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ πιστεύσῃ...

ΓΕΙΤΡ. Τί;

ΠΑΥΛ. Όλα! όλα!

ΓΕΡΤΡ. Άλλά δυστυχισμένο παιδί, αυτό είνε κλοπή, δολοφονία! είνε τήν ηλικίαν της.

ΠΑΥΛ. Καί σεις δέν έδολοφονήσατε τήν εύτυχίαν μου, όταν μέ έξηναγκάσατε νά αρνηθώ είνε τόν πατέρα μου τόν Φερδινάνδον, τόν έρωτά μου, τήν δόξαν μου, τήν ζωήν μου;

ΓΕΡΤΡ. (ιδία). "Ω! είνε τέχνασμα, δέν ξεύρει τίποτε. (μεγαλοφώνως). Αυτό είνε στρατήγημα διότι ουδέποτε έγραψα.. Είνε ψευδές... είνε αδύνατον... Ποῦ είνε αυτά αι έπιστολαί;

ΠΑΥΛ. Τάς έχω!

ΓΕΡΤΡ. Είνε τó δωμάτιόν σου;

ΠΑΥΛ. Έκει όπου είνε, δέν θά κατορθώσετε ποτέ νά τάς πάρετε.

ΓΕΡΤΡ. (ιδία). 'Η παραφροσύνη μέ τά τρομακτικά της δνεира χορεύει γύρω είνε τó κεφάλι μου!.. 'Ο φόνος μου κινεί τά δάκτυλα... Σε τέτοιαις στιγμαίς θά σκοτώνουν!.. "Α! πώς θά τήν έσκότωνα!.. "Ω, θεέ μου, θεέ μου! μη μέ έγκαταλείπης... άσε μου τó λογικόν μου!

ΠΑΥΛ. (ιδία). "Ω, εύχαριστώ, Φερδινάνδε! βλέπω πόσον μέ αγαπās! κατόρθωσα νά τής ανταποδώσω όλο τó κακόν ποῦ μέ έπροξένισε.., καί... θά μέ σώση!..

ΓΕΡΤΡ. (ιδία). Θα τās έχη επάνω της· πώς νά βεβαιωθώ.. "Α! (τήν πλησιάζει). Παυλίνα! εάν τās είχες πρό πολλού αυτές τās έπιστολάς, θά ήξευρες, ότι ήγάπων τόν Φερδινάνδον· δέν τās έπληρες λοιπόν πρό ολίγου καιρού;

ΠΑΥΛ. Σήμερα τó πρωί.

ΓΕΡΤΡ. Δέν τās εδιάβασες όλας;

ΠΑΥΛ. "Ω, αρκετάς διá νά ξεύρω ότι σās καταστρέφουν!

ΓΕΡΤ. Παυλίνα, σῦ εύρίσκεισαι είνε τήν αρχήν τής ζωής. (κτυποῦν). 'Ο Φερδινάνδος είνε ό πρώτος άνθρωπος νέος, νέος μορφωμένος; υπέροχος, διότι είνε υπέροχος, ό όποιος παρουσιάσθη είνε τά βλέμματά σου· άλλ' υπάρχουν καί πολλοί άλλοι είνε τόν κόσμον. 'Ο Φερδινάνδος είχε κάποιαν οικειότητα έδω είνε τó σπίτι μας, τόν έδλεπες καθ' ήμέραν· πρός αυτόν λοιπόν έστράφησαν οι πρώτοι παλμοί τής καρδίας σου. Παραδέχομαι αυτό, είνε πολύ φυσικόν. Είνε τήν θέσιν σου θά ήσθανόμην βεβαίως τά αυτά αισθήματα. Άλλά σῦ μικρά μου, δέν γνωρίζεις ούτε τήν κοινωνίαν, ούτε τόν βίον. Καί εάν, όπως πολλά γυναίκες, ήπατάσο... διότι απατάται κανείς ένιότε... Σῦ δύνασαι ακόμη νά εκλέξης· αλλά δι' έμέ τó πán ετελείωσε! δέν έχω πλέον νά εκλέξω, διότι έπέρασα τά τριάντα χρόνια. 'Ο Φερδινάνδος είνε τó πán δι' έμέ, καί τοῦ έθυσίασα, πράγμα τó όποιον ουδέποτε έπρεπε νά κάμω, τήν τιμήν ένός γέροντος. Έχεις τó πεδίον ελεύθερον· δύνασαι ν' αγαπήσης καί άλλον,

ακόμη περισσότερο παρ' όσον αγαπās τώρα... αυτό μέ συμβαίνει. "Ε, λοιπόν αρνήσου τον καί δέν ήξεύρεις όποιαν δούλην αφωσιωμένην θά έχης είνε έμέ! Θα έχης πλέον ή μητέρα, πλέον ή φίλην, θά έχης μίαν ψυχήν πλέον ή αφωσιωμένην! "Ω ιδέ! (Γονυπετεί καί ύψοι τās χείρας επί τού στήθους τής Παυλίνας. Έπαναλαμβάνονται οι κτύποι). 'Ιδού με είνε τούς πόδας σου, καί είμαι ή αντίπαλός σου!... έταπεινώθην αρκετά... καί εάν ήξευρες πόσον αυτό στοιχίζει είνε μίαν γυναίκα!... Χάριν! χάριν δι' έμέ! (Κτυποῦν πολύ δυνατά· ή Παυλίνα μετά δέους προσβάλλει τήν θύραν· έπωφελεται τού τρόμου της διá νά ψηλαφήση καί πεισθῆ, εάν κατέχη τās έπιστολάς). 'Απόδοσε μου τήν ζωήν!.. (ιδία). Τάς έχει.

ΠΑΥΛ. "Ε, αφήστε με, κυρία! 'Α! πρέπει νά καλέσω κανένα... ('Απωθει τήν Γερτρούδην καί μεταβαίνει ν' ανοίξη).

ΓΕΙΤΡ. (ιδία). Δέν ήπατώμην! τās έχει επάνω της, αλλά δέν πρέπει νά τής τās αφήσω ούτε μίαν ώραν.

ΣΚΗΝΗ VIII

Αι αῦται ό Στρατηγός, Βερνόν.

Ο ΣΤΡ. Κλειδωμένοι καί αι δύο! Διατι αυτή ή κραυγή, Παυλίνα;

ΒΕΡΝ. Τó χρωμά σου είνε πολύ χαλασμένο, παιδί μου. "Ας ιδωμεν τόν σφυγμόν σου.

Ο ΣΤΡ. Καί σῦ επίσης είσαι πολύ συγκεκινημένη!

ΓΕΡ. Έγελοῦσαμε μέ κάτι άστεία. Δέν είν' έτσι Παυλίνα.. δέν έγελούσες μικρά μου;

ΠΑΥΛ. Ναι, μπαιπαι. 'Η αγαπητή μαμμά κ' έγώ έγελούσαμε.

ΒΕΡΝ. (τῆ Παυλίνα). Ένα ψεύμα πολύ χονδρό!

Ο ΣΤΡ. Δέν ακούσατε ότι εκτυποῦσαν;

ΠΑΥΛ. Άκούσαμε πολύ καλά, μπαμπά, αλλά δέν ήξεύραμε ότι είσαι σῦ.

Ο ΣΤΡ. (τῶ Βερνόν). Πώς συνεννοοῦνται έναντίον μου! (μεγαλοφώνως). Άλλά περι τίνος λοιπόν έπρόκειτο;

ΓΕΡ. "Ω Θεέ μου! φίλε μου, θέλετε νά ξεύρετε τά καθέκαστα άμέσως! Άφήστε με νά σημάνω για τó τσάι.

Ο ΣΤΡ. Μά επί τέλους!

ΓΕΡ. Αυτό είνε τυραννία! "Ε, λοιπόν είμεθα κλειδωμένοι διá νά μη μέ καταλάβουν, αυτό είνε σαφές.

Ο ΣΤΡ. Διάβολε! πολύ σαφές!

ΓΕΡ. (τῶ στρατηγῶ χαμηλοφώνως). "Ηθελα νά αποσπάσω από τήν κόρην σας τó μυστικόν της, διότι είνε φανερόν ότι έχει! καί ήλθατε σεις περι τού όποιου ασχολοῦμαι, διότι δέν είνε δικό μου παιδί, έρχοσθε, ως εάν έφωρμάτε κατ' έχθροῦ, νά μέ διακόψετε ακριβώς τήν στιγμήν καθ' ήν θά έμάνθανα κάτι τί.

Ο ΣΤΡ. Κυρία κόμπουσα δὲ Γκρανσάν, ἀφ' οὗτου ἦλθεν ὁ Γκοντάρ.

ΓΕΡ. ὦ, νὰ δὰ καὶ ὁ Γκοντάρ τώρα!

Ο ΣΤΡ. Μὴ γελοιοποιῆτε αὐτὰ ποῦ σὰς λέγω! Ἀπὸ χθές, τίποτε δὲν γίνεται ἐδῶ μέσα ὅπως πάντοτε! Καὶ ὁ διάβολος νὰ πάρη, θέλω νὰ μάθω!

ΓΕΡΤ. ὦ, καὶ ὕβρεις! πρώτην φοράν τὰς ἀκούω. (ἐμφανίζεται ὁ Φέλιξ). Φέλιξ τὸ τσαΐ... Ἐκουρασθήκατε λοιπὸν ἀπὸ δώδεκα ἐτῶν εὐτυχίαν; (ὁ Φέλιξ κομίζει τὰ διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ τείου ἀναγκαιοῦντα).

Ο ΣΤΡ. Δὲν εἶμαι οὔτε θὰ γείνω ποτὲ τύραννος. Τὸ πρῶτ' ὅμως ἦλθα σὲ πολὺ κακὴ ὥρα, ὅταν συνωμιλοῦσατε μὲ τὸν Φερδινάνδον! Τώρα ἀκόμη ἔρχομαι σὲ πολὺ κακὴ ὥρα, ὅταν συνομιλῆτε μὲ τὴν κόρην μου... Καὶ τέλος πάντων αὐτὴν τὴν νύκτα...

ΒΕΡΝ. Ἐλάτε δά, στρατηγέ, φιλονηκῆτε ὅσον θέλετε μὲ τὴν κυρίαν ὄχι ὅμως ἐνώπιον ξένων. (Ἀκούεται ὁ Γκοντάρ). Ἀκούω τὸν Γκοντάρ. (χαμηλοφώνως τῷ Στρατηγῷ). Αὐτὰ εἶνε ποῦ μοῦ ὑπεσχέθη; Ὅταν ἔχη κανεὶς νὰ κάμη μὲ γυναῖκα, καὶ ἔχω ἐγὼ, ὡς ἰατρός, ἐξομολογήσει πάρα πολλάς, πρέπει νὰ τὰς ἀφίη νὰ προδίδωνται μόναι των.. νὰ τὰς παρατηρῇ.. Ἀλλέως ἢ βία φέρει τὰ δάκρυα, καὶ ἀπαξ τεθῆ εἰς ἐνέργειαν τὸ ὑδραυλικὸν οὗτ' οὗ σύστημα, εἶνε ἱκαναὶ νὰ πνίξουν τοὺς ἄνδρας μὲ δύναμιν τριῶν Ἡρακλέων.

ΣΚΗΝΗ ΙΧ

Οἱ αὐτοί, Γκοντάρ

ΓΚΟΝ. Κυρία, εἶχον ἔλθει ἥδη διὰ νὰ σὰς προσφέρω τὰ σέβη μου, ἀλλ' εἶρον κλειστὴν τὴν θύραν... Στρατηγέ, σὰς εὐχομαι καλὴν ἡμέραν! (ὁ στρατηγὸς ἀναγινώσκει ἐφημερίδα καὶ τὸν χαιρετᾷ διὰ τῆς χειρὸς πρὸς τὸν Βερνόν) Ἄ, νὰ ὁ χθεσινὸς μου ἀντίπαλος. Ἐρχεσθε νὰ πάρετε τὴν ἀντεκδίκησίν σας ἰατρέ;

ΒΕΡΝ. Ὅχι, ἔρχομαι νὰ πάρω... τὸ τσαΐ!

ΓΚΟΝΤ. Ἄ! ἔχετε ἐδῶ αὐτὴν τὴν ἀγγλικὴν, ρωσικὴν καὶ κινεζικὴν συνήθειαν; Προτιμᾶτε καφέ;

ΓΕΡΤΡ. Μαργαρίτα, καφέ!

ΓΚΟΝ. Ὅχι, ὄχι. ἐπιτρέψτε μου νὰ πάρω τσαΐ. θὰ παραβῶ τὴν συνήθειάν μου... ἄλλως τε βλέπω ὅτι γευματίζετε, τὴν μεσημβρίαν καὶ ὁ καφὲς μὲ τὸ γάλα θὰ μοῦ ἔκοπτε τὴν ὄρεξιν διὰ τὸ γεῦμα... Καὶ ἔπειτα, οἱ Ἄγγλοι, οἱ Ρῶσοι καὶ οἱ Κινέζοι δὲν ἔχουν ὅλως διόλου ἄδικον.

ΒΕΡΝ. Τὸ τσαΐ, κύριε, εἶνε θαυμάσιον πρᾶγμα.

ΓΚΟΝ. Ὅταν εἶνε καλόν.

ΠΑΥΛ. Τὸ δικό μου, κύριε. εἶνε τσαΐ Κινεζικόν.

ΓΕΡΤ. Γιατρέ, πάρετε ἐφημερίδας. (τῇ Παυλίνα). Πήγαινε νὰ συνομιλήσης μὲ τὸν κύριον δὲ Ρεμονβίλ, παιδί μου. ἐγὼ θὰ ἐτοιμάσω τὸ τσαΐ.

ΓΚΟΝ. Ἡ δεσποινὴς δὲν ἐπιθυμεῖ ἴσως τὴν συνομιλίαν μου, ὅπως καὶ τὸ ἀτομόν μου..

ΠΑΥΛ. Ἀπατᾶσθε, κύριε.

Ο ΣΤΡ. Γκοντάρ..

ΠΑΥΛ. Ἐὰν μοῦ κάμετε τὴν χάριν νὰ μὴ μὲ θέλετε πλέον διὰ σύζυγον, τότε θὰ κατέχετε ἀπέναντί μου, ὅλα τὰ λαμπρὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα θὰ μαγεύσουν τὰς δεσποινίδας Μπουντεβίλ, Κλενβίλ, Ντερβίλ καὶ λοιπὰς.

ΓΚΟΝ. Ἀρκεῖ, δεσποινίς! Ἄ! πῶς παίζετε μὲ ἓνα ἐρωτευμένον ἀποτυχόντα εἰς τὸν ἔρωτά του, ὁ ὁποῖος ἐν τούτοις ἔχει σαράντα χιλιάδας φράγκων εἰσόδημα! Ὅσον περισσότερο μένω ἐδῶ, τόσον περισσότερο λυποῦμαι! Τί εὐτυχὴς ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ κύριος Φερδινάνδος δὲ Σαρνύ!

ΠΑΥΛ. Εὐτυχής; καὶ γιατί; τὸ πτωχὸ τὸ παιδί! ἐπειδὴ εἶνε ὑπάλληλος τοῦ πατρὸς μου;

ΓΕΡΤ. Κύριε δὲ Ρεμονβίλ.

Ο ΣΤΡ. Γκοντάρ.

ΓΕΡΤΡ. Κύριε δὲ Ρεμονβίλ.

Ο ΣΤΡΑΤ. Γκοντάρ, ἡ γυναῖκά μου σοῦ μιλεῖ.

ΓΕΡΤ. Προτιμᾶτε τὸ τσαΐ ὀλίγον ἢ πολὺ γλυκύ;

ΓΚΟΝ. Μετρίως.

ΓΕΡΤ. Ὅχι πολλὴν κρέμαν;

ΓΚΟΝ. Τοῦναντίον, κυρία, πολλήν. (τῇ Παυλίνα). Ἄ, ὁ κύριος Φερδινάνδος δὲν εἶνε ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος... τὸν ὁποῖον ἐπροτιμήσατε... λοιπὸν, ἐγὼ δύναμαι νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι ἀρέσκει πάρα πολὺ εἰς τὴν θετὴν σας μητέρα.

ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ). Τὴ ἀρρώστεια αὐτοῖ οἱ περιέργοι τῶν Ἐπαρχιῶν!

ΓΚΟΝ. (ἰδίᾳ). Πρέπει νὰ διασκεδάσω ὀλίγον πρὶν φύγω. νὰ μὴ πᾶνε τὰ ἔξοδά μου στὰ χαμένα.

ΓΕΡΤΡ. Κύριε δε Ρεμονβίλ, ἀν θέλετε τίποτε γιὰ βούτημα, ἔχομεν ἐδῶ σαντουίτς.

ΓΚΟΝΤ. Εὐχαριστῶ κυρία.

ΓΕΡΤΡ. (Αὐτῷ ἰδιαιτέρως). Τὸ πᾶν δὲν ἐχάθη γιὰ σὰς.

ΓΚΟΝΤ. (Ὁμοίως). ὦ, κυρία! Ἐκαμα πολλάς σκέψεις ἐπὶ τῆς ἀρνήσεως τῆς δεσποινίδος δὲ Γκρανσάν.

ΓΕΤΡ. Ἄ! (τῷ ἰατρῷ). «Τὸ πτωχὸ τὸ παιδί», εἶπατε δεσποινίς; Ἀλλὰ ὁ κύριος Φερδινάνδος, δὲν εἶνε ὅσον τὸν νομίζετε πτωχός, εἶνε πλουσιώτερος ἀπὸ ἐμέ.

ΠΑΥΛ. Πῶς τὸ ξεύρετε;

ΓΚΟΝΤ. Εἶμαι βέβαιος καὶ θὰ σὰς τὸ ἐξηγήσω. Αὐτὸς ὁ

κύριος Φερδινάνδος, τὸν ὁποῖον νομίζετε, ὅτι γνωρίζετε, εἶνε φοδερὰ κρυψίνους.

ΠΑΥΛ. (Ἰδία) Θεέ μου! Μήπως ξέρει τ' ὄνομά του;

ΓΕΡΤ. (Ἰδία). Ὀλίγαι σταγόνες ὀπίου εἰς τὸ τσαΐ της θὰ τὴν ἀποκοιμήσουν, καὶ σώζομαι.

ΓΚΟΝ. Δὲν θὰ ἀμφιβάλλετε περὶ ἐκείνου ὁ ὁποῖος μὲ εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἀρχήν...

ΠΑΥΛ. ὦ, κύριε, παρακαλῶ...

ΓΚΟΝ. εἶνε ὁ κύριος εἰσαγγελεύς... Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς τοὺς Μπουντεβίλ, ἔλεβον περὶ τοῦ ὑπαλλήλου σας...

ΠΑΥΛ. (Ἰδία). ὦ, πῶς μὲ βασανίζει.

ΓΕΡΤ. (προσφέρουσα αὐτῇ φλυτζάνι τείου), Πάρε, Παυλίνα;

ΒΕΡΝ. (Ἰδία). Μήπως δὲν εἶμαι στὰ καλά μου; νομίζω ὅτι τὴν εἶδα νὰ βάζῃ κάτι εἰς τὸ φλυτζάνι τῆς Παυλίνας.

ΠΑΥΛ. (τῷ Γκοντάρ ἰδιαιτέρως). Καὶ τί ἔλεγον;

ΓΚΟΝ. Ἄ! πῶς μὲ ἀκοῦτε!.. Πολὺ θὰ ἐκολακευόμην, ἐὰν ἐμάνθανα, ὅτι εἶχετε αὐτὸ τὸ ὕψος, ὅταν κανεὶς θὰ σὰς ὀμιλεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅπως ἐγὼ τώρα ποῦ σὰς ὀμιλῶ περὶ τοῦ κυρίου Φερδινάνδου.

ΠΑΥΛ. Τί παράδοξον γεῦσιν ποῦ ἔχει τὸ τσαΐ μου!. Εὐρίσκεται τὸ δικό σας καλό;

ΓΚΟΝ. Κάμνετε τάχα, ὅτι ἀσχολεῖσθε γιὰ τὸ τσαΐ σας, διὰ νὰ κρύψετε τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον δεῖκνύετε δι' ὅτι σὰς λέγω. Ἔτσι εἶνε! Ἐγὼ λοιπὸν θὰ διγείρω τὴν ἐκπληξιν σας εἰς μεγάλον βαθμόν... Μάθετε ὅτι ὁ κύριος Φερδινάνδος εἶνε...

ΠΑΥΛ. εἶνε...

ΓΚΟΝΤ. Ἐκατομμυριοῦχος!

ΠΑΥΛ. Μὲ περιπέζετε, κύριε Γκοντάρ.

ΓΚΟΝΤ, Λόγον τιμῆς, δεσποινίς! Κατέχει ἓνα θησαυρόν. (Ἰδία) εἶνε τρελλὴ γι' αὐτόν!

ΠΑΥΛ. (Ἰδία) Πῶς μ' ἐφόβησε αὐτὸς ὁ βλάκας! (Ἐγείρεται κρατοῦσα τὸ φλυτζάνι της, τὸ ὁποῖον λαμβάνει ὁ Βερνόν).

ΒΕΡΝ. Δόσε μου παιδί μου.

Ο ΣΤΡ. (τῇ Γερτρούδῃ) Τί ἔχεις ἀγαπητῆ μου; μοῦ φαίνεσαι...

ΒΕΡΝ. (Ἀλλάσσει τὸ φλυτζάνι του μὲ τὸ τῆς Παυλίνας καὶ δίδει τὸ ἰδικόν του εἰς τὴν Γερτρούδην). (Ἰδία). εἶνε λαύδανον, καὶ εὐτυχῶς ἡ δόσις εἶνε ἐλαφρά. Κάτι ἐκτακτὸν θὰ συμβῆ τότε ἐδῶ... (Μεταβαίνει πρὸς τὸν Κοντάρ). Κύριε Γκοντάρ... εἶσθε ἓνας διαβολεμένος κατεργαράκος! (Ὁ Γκοντάρ λαμβάνει τὸ μανδύλιόν του καὶ κάμνει τὴν κίνησιν τοῦ ἀπομύττωσθαι. Ὁ Βερνὸν γελᾷ). Χάχ; ἄ! χάχ!...

ΓΚΟΝΤ. Γιατρέ, χωρὶς μνησικακίαν.

ΒΕΡΝ. εἶσθε ἱκανὸς νὰ πάτε τὸν στρατηγὸν εἰς τὸ ἐργαστάσιον καὶ νὰ τὸν κρατήσετε ἐκεῖ μίαν ὥραν;

ΓΚΟΝΤ. Ἦθελα νὰ ἔβλεπα τὸν μικρόν.

ΒΕΡΝ. εἶνε εἰς τὸ σχολεῖον· θὰ ἔλθῃ τὸ μεσημέρι.

ΓΚΟΝΤ. Καὶ γιὰτί θέλετε...

ΒΕΡΝ. Σὰς παρακαλῶ .. εἶσθε εὐγενῆς ἄνθρωπος... εἶνε ἀνάγκη... Ἀγαπᾶτε τὴν Παυλίνα;

ΓΚΟΝΤ. ὦ. τὴν ἀγαποῦσα χθές, ἀλλὰ σήμερον τὸ πρῶί... (Ἰδία) θὰ μάθω τί μοῦ κρύβει αὐτός. (τῷ Βερνῷ). θὰ γείνη. θὰ πάγω εἰς τὴν ταρατσα καὶ θὰ ἐπανέλθω νὰ εἰπῶ εἰς τὸν στρατηγόν, ὅτι ὁ Φερδινάνδος τὸν ζητεῖ μείναιτε ἥσυχος... Ἄ! νὰ ὁ Φερδινάνδος, καλά (Μεταβαίνει εἰς τὸ ἄνδρῶν).

ΠΑΥΛ. Περίεργον, αἰσθάνομαι μιὰ νάρκη. (Ἐξαπλοῦται τρόπον τινὰ καταλαμβανομένη ὑπὸ ὕπνου. Ἐπιφαίνεται ὁ Φερδινάνδος συνομιλῶν μετὰ τοῦ Γκοντάρ).

ΣΚΗΝΗ Χ

Οἱ αὐτοί, Φερδινάνδος

ΦΕΡΔ. Στρατηγέ, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔλθετε εἰς τὸ κατάστημα καὶ εἰς τὸ ἐργαστάσιον διὰ νὰ ἐξελέγξτετε τοὺς λογαριασμούς, τοὺς ὁποίους σὰς ἀποδίδω.

Ο ΣΤΡ. Πολὺ σωστά!

ΠΑΥΛ. (ὡς ἐν ὄνειρῳ) Φερδινάνδε...

ΓΚΟΝ. Ἄ, στρατηγέ, θὰ ἐπωφεληθῶ τῆς περιστάσεως διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ κατάστημά σας, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε εἶδα.

Ο ΣΤΡ. Καλά, ἔλατε Γκοντάρ.

ΓΚΟΝ. Δὲ Ριμονβίλ.

ΓΕΡΤ. (Ἰδία). Φεύγουν· ἡ τύχη μὲ προστατεύει!

ΒΕΡΝ. (ἀκούων αὐτήν). Ἡ τύχη!.. εἶμαι ἐγώ.

ΣΚΗΝΗ ΧΙ

Γερτρούδη, Βερνόν, Παυλίνα, Μαργαρίτα εἰς τὸ βέθος

ΓΕΡΤ. Γιατρέ, θέλετε ἄλλο ἓνα φλυτζάνι τσαΐ;

ΒΕΡΝ. Εὐχαριστῶ· εἶμαι τόσον ἀπασχολημένος μὲ τὰς ἐκλογάς, ὥστε δὲν ἐπῆρα ἀκόμην τὸ πρῶτον.

ΓΕΡΤ. (δεικνύουσα τὴν Παυλίαν). ὦ! τὸ καῦμένο κοιμᾶται...

ΒΕΡΝ. Πῶς; κοιμᾶται!

ΓΕΡΤ. Δὲν εἶνε περίεργον! Φαντασθῆτε, γιατρέ, ὅτι ἀπόψε ἐκοιμήθη εἰς τὰς τρεῖς τὰ μεσάνυκτα. Εἶχαμε ἀγρυπνίαν.

ΒΕΡΝ. θὰ σὰς βοηθήσω.

ΓΕΡΤ. Ὅχι, δὲν εἶνε ἀνάγκη, Μαργαρίτα, βοήθησέ με. Ἄς τὴν βάλωμεν εἰς τὸ δωμάτιον της, ἐκεῖ θ' ἀναπαυθῆ καλλίτερα. (Βοηθουμένη ὑπὸ τῆς Μαργαρίτας καὶ τοῦ Βερνὸν φέρουν τὴν Παυλίαν εἰς τὸ δωμάτιόν της εἰς ὃ ὁ Βερνὸν δὲν εἰσέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΧΙΙ

Βερνόν, Φέλιξ, εἶτα Μαργαρίτα

ΒΕΡΝ. Φέλιξ!

ΦΕΛ. Κύριε, θέλετε τίποτε;

ΒΕΡΝ. Ἐχει ἐδῶ κανένα ντουλάπι, νὰ κρύψωμε κάτι τι;

ΦΕΛ. (δεικνύων τὸ ἐρμάριον.) Ἐκεῖ, κύριε.

ΒΕΡΝ. Καλά! Φέλιξ.. νὰ μὴν πῆς τίποτε ὁποιοῦδήποτε καὶ ἂν εἶνε. (ἰδίᾳ). Θὰ τὸ ἐνθυμηθῆ. (μεγαλοφώνως). Εἶνε ἓνα παιχνίδι ποῦ θελῶ νὰ παίξω στὸ στρατηγόν· ἀλλ' ἂν μιλήσης τὸ παιχνίδι θὰ χαλάσῃ.

ΦΕΛ. Θὰ γίνω βουβὸς σὰν ψάρι. (ὁ ἰατρός μεταβαίνει καὶ κλείει τὸν κύαθον τῆς Παυλίνας εἰς τὸ ἐρμάριον, λαμβάνων τὴν κλεῖδα αὐτοῦ).

ΒΕΡΝ. Τώρα ἀφήσέ με μὲ τὴν κυρίαν σου, ἢ ὅποια θὰ γυρίσῃ καὶ κύτταξε νὰ μὴν ἔλθῃ κανεὶς γιὰ ἄλγην ὥρα.

ΦΕΛ. (ἐξερχόμενος) Ἡ Μαργαρίτα εἶχε δίκιο, χωρὶς ἄλλο κάτι τρέχει ἐδῶ μέσα.

ΜΑΡ. (εἰσερχομένη). Δὲν εἶνε τίποτε. ἢ δεσποινὶς κοιμᾶται. (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΧΙΙΙ

Βερνόν, μόνος.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον δύναται νὰ συγκρούσῃ δύο γυναῖκας ζώσας ἐν εἰρήνῃ μέχρι τῆς χθές!.. ὦ! ὅλοι οἱ ἰατροί, ὅσον ὀλίγον φιλόσοφοι καὶ ἂν εἶνε, τὸ ξεύρουν... Καὶ ὁ δυστυχισμένος ὁ στρατηγός, ὁ ὁποῖος εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν δὲν εἶχε παρὰ μίαν ἰδέαν, νὰ διαφύγῃ τὸ μάτιασμα τοῦ κόσμου!... Ἄλλ' ἐγὼ δὲν βλέπω ἄλλον ἐκτὸς ἐμοῦ καὶ τοῦ Φερδινάνδου.. Ἐγὼ, οὔτε λόγος νὰ γίνεταί· ὁ Φερδινάνδος ὅμως... δὲν παρετήρησα ἀκόμη τίποτε...

Τὴν ἀκούω! Ἐμπρὸς εἰς τὴν μάχην!

ΣΚΗΝΗ ΧΙΥ

Βερνόν, Γερτρούδη.

ΓΕΡΤ. Ἄ! τὰς κρατῶ.. Θὰ τίς κάψω εἰς τὴν καμαρά μου (συναντᾷ τὸν Βερνόν). Ἄ!

ΒΕΡΝ. Κυρία, τοὺς ἔδωξα ὅλους.

ΓΕΡ. Πρὸς τί;

ΒΕΡΝ. Διὰ νὰ μείνωμε μόνοι καὶ νὰ ἐξηγηθῶμεν...

ΓΕΡ. Νὰ ἐξηγηθῶμεν;! Μὲ ποῖον δικαίωμα σεῖς, σεῖς ὁ παράσιτος τοῦ σπλητιοῦ μου, ἀξιοῖτε νὰ ἐξηγηθῆτε μὲ τὴν κυρίαν κόμησσαν δὲ Γκρανσάν;

ΒΕΡΝ. Παράσιτος, ἐγὼ! κυρία, ἔχω δέκα χιλιάδας φράγ-

κων εἰσοδήμα, ἐκτὸς τῆς συντάξεώς μου· ἔχω τὸν βαθμὸν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ ἡ περιουσία μου θὰ κληροδοτηθῆ εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ γηραιοῦ μου φίλου! Ἐγὼ παράσιτος! ὦ! ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἐδῶ μόνον ὡς φίλος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἰατρός: Ἐχύσατε σταγόνας ὀπίου εἰς τὸ τσάϊ τῆς Παυλίνας.

ΓΕΡ. Ἐγὼ;

ΒΕΡΝ. Σᾶς εἶδα, καὶ ἔχω τὸ φλυτζάνι.

ΓΕΡ. Ἐχετε τὸ φλυτζάνι;.. τὸ ἔπλυνα.

ΒΕΡΝ. Ναί, τὸ ἰοικόν μου, τὸ ὅποῖον σᾶς ἔδωκα... Ἄ! δὲν ἐδιάβαζα τὴν ἐφημερίδα, σᾶς παρετήρουν.

ΓΕΡ. ὦ, κύριε! ὅποῖον ἐπάγγελμα!

ΒΕΡΝ. Ὁμολογήσατε ὅμως ὅτι αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα, σᾶς εἶνε πολὺ χρήσιμον, διότι ἴσως λάβετε ἀνάγκην ἐμοῦ, ἐάν, ὡς ἐκ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ τοῦ ὑγροῦ, εὐρίσκετο ἡ Παυλίνα εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν.

ΓΕΡ. (ἐντρομος) Εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν.... Θεέ μου! γιαιτρέ, δὲν ἔρριξα παρὰ ὀλίγας σταγόνας.

ΒΕΡΝ. Ἄ! ἔρριξατε λοιπόν!

ΓΕΡ. Ἰατρέ!.. εἶσθε ἄτιμος!

ΒΕΡΝ. Διότι σᾶς ἀπέσπασα αὐτὴν τὴν ὁμοίαν. Εἰς παρομοίᾳς περιστάσεις ὅλαι αἱ γυναῖκες μου τὸ εἶπον, εἶμαι συνειθισμένος. Ἀλλὰ δὲν ἐτελειώσαμεν· ἔχετε καὶ ἄλλας ἀνακοινώσεις νὰ μοῦ κάμετε.

ΓΕΡ. (ἰδίᾳ). Ἐνας κατάσκοπος! Δὲν μοῦ μένει πλέον, παρὰ νὰ τὸν κάμω συνένοχον. (πρὸς τὸν Βερνόν). Ἰατρέ, δύνασθε νὰ μοῦ φανῆτε πάρα πολὺ χρήσιμος· ἐντὸς ὀλίγου θὰ σᾶς ἀπαντήσω εἰλικρινῶς (εἰσερχεται εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ κλείδων).

ΒΕΡΝ. (παρακολουθῶν αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος). Ὁ σύρτης ἐτέθη! Ἐνεπαίχθην! Δὲν ἠδυνάμην ὅμως νὰ μεταχειρισθῶ βίαν... Τὴ κάμνει; Θὰ πῆγε νὰ κρύψῃ τὸ ὄπιον.. Δυληρὸν εἶνε πάντοτε νὰ προσφέρῃ κανεὶς εἰς ἓνα ἄνθρωπον ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας ὁ γηραιὸς μου φίλος, ὁ δυστυχισμένος στρατηγός, μοῦ ἀπῆτησε... Θὰ μοῦ ξεφύγῃ... Ἄ, νὰ τὴν!

ΓΕΡΤ. (ἰδίᾳ). Καμμένας!.. οὔτε ἴχνος.. ἐσώθην!.. (Τῷ Βερνῷ). Ἰατρέ.

ΒΕΡΝ. Κυρία.

ΓΕΡΤ. Ἡ προγονή μου Παυλίνα, τὴν ὅποιαν πιστεύετε ὡς κόρην ἄκακον, ὡς ἓνα ἄγγελον, ἀπεκάλυψε, δι' ἐγκλήματος, μυστικόν, τοῦ ὁποίου ἡ ἀποκάλυψις διεκύβευε τὴν τιμὴν, τὴν ζωὴν τεσσάρων προσώπων.

ΒΕΡ. Τεσσάρων! (ἰδίᾳ) Αὐτή, ὁ στρατηγός, ὁ... ἄ! ὁ υἱὸς της ἴσως, καὶ ὁ ἄγνωστος.

ΓΕΡΤ. Εἶνε μυστικὸν διὰ τὸ ὅποῖον ἐξαναγκάσθη νὰ σιωπήσῃ, καὶ ἂν ἀκόμη διεκινδύνευε ἡ ζωὴ της.

ΒΕΡΝ. Δέν καταλαμβάνω πλέον.

ΦΕΡΔ. Αί αποδείξεις λοιπόν αὐτοῦ τοῦ μυστικοῦ ἐξέλιπον! Καί σεις, ἰατρέ, σεις, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀγαπᾶτε, θά εἴσθε ἀνανδρος, ἐπίσης ἄτιμος ὡς ἐκείνη... περισσότερο μάλιστα, διότι σεις εἴσθε ἄνδρας καί δέν ἔχετε ὡς δικαιολογίαν τά παράλογα αἰσθήματα τῆς γυναικός, θά εἴσθε ἀπάνθρωπος, ἐάν κάμετε ἐν βῆμα ἐπὶ πλέον ἐν τῇ ὁδῷ, ἐν τῇ ὁποία εὐρίσκεσθε.

ΒΕΡΝ. Ἡ ἐκφόβησις! Ἄ, κυρία! ἀφ' ὅτου ὑπάρχουν αἱ κοινωνίαι, μὲ ὅτι σεις σπεύρετε, δέν ἐβλάστησαν εἰμὴ ἐγκλήματα.

ΓΕΡΤΡ. Ἐ, τέσσαρες ὑπάρξεις κινδυνεύουν, γιὰ σκεφθῆτε. (Ἰδίᾳ). Ἐρχεται στὰ νερά μου... (τῷ Βερνῷ) Λοιπόν, ἐνισχυμένη ἀπὸ τὸν κίνδυνον θά σᾶς παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσετε, διὰ νὰ ἐπιναφέρω ἐδῶ μέσα τὴν εἰρήνην, νὰ πάτε ἀμέσως νὰ φέρετε πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ διακόψῃ τὸν ὕπνον τῆς Παυλίνας. Καί ἐν ἀνάγκῃ αὐτὸν τὸν ὕπνον θά τὸν δικαιολογήσετε σεις εἰς τὸν στρατηγόν. Ἐπειτα θά μοῦ ἀποδώσετε τὸ φλυτζάνι, δέν εἶνε ἔτσι, ὅτι θά μοῦ τὸ δώσετε, καί εἰς κάθε βῆμα τὸ ὁποῖον θά κάμνωμεν μαζί, θά σᾶς ἐξηγῶ τὰ πάντα.

ΒΕΡΝ. Κυρία!...

ΓΕΡΤΡ. Πηγαίνετε λοιπόν! ὁ στρατηγός μπορεῖ νὰ γυρίσῃ!

ΒΕΡΝ. (Ἰδίᾳ) Σὲ κρατῶ πάντοτε! ἔχω ἓνα ὄπλον ἐναντίον σου, καί... (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ XV

Γεωτρούδη μόνη.

(Στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ἐρμαρίου εἰς ὃ ὁ Βερνῶ ἔκρυψε τὸ φλυτζάνι). Ποῦ νὰ ἔκρυψεν ἀρά γε αὐτὸ τὸ φλυτζάνι...

Τίλος τῆς τετάρτης πράξεως.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Θυμάμαι, ὅταν ἐμπήκα στὸ ἀτμόπλοιο μέσα, ποῦ θά μὲ πήγαινε γιὰ πρώτη φορά στὴν Αἴγυπτο, ἐνοιωθα ἓνα φόβο μεγάλο στὴν ψυχὴ μου· ὁ ἐνθουσιασμός μου ὁ ὀρμητικὸς καὶ ὁ ἀκατάσχετος γιὰ πρώτη φορά ὑποχωροῦσε στὸν ἀλλόκοτο καὶ παράξενο φόβο καὶ κάτι μοῦ ἔλεγε μέσα μου πῶς οἱ μέρες μου δὲ θά περνοῦσαν καὶ τόσο εὐχάριστες ἐκεῖ στὸν ἀγνωστὸ μου ὡς τότε τόπο.

Ἡ περιγραφή ἢ ζωντανὴ τῶν φίλων μου τῆς ἐκεῖ καταστάσεως τῆς δημιουργηθείσης χάρις εἰς τοὺς διαφόρους ἐκμεταλλευτὰς τῆς ιδέας, οἱ ὅποιοι ἔκχαμον μὲ τὰ ὄχι καὶ τόσο τίμια φερσίματά των, ὥστε ν' ἀπογοητευθοῦν οἱ ἐκεῖ ὁμογενεῖς, μ' ἔκαμε νὰ δυσπιστῶ γιὰ τὸ καθετί. Ἐκκλῆσα τὰ μάτια μου καὶ ἓνα βράδυ εὐρέθηκα στὴν Ἀλεξάνδρεια. Ἐκείνοι ποῦ ἔπρεπε νὰ μ' ἐγκαρδιώσουν μοῦ προσέφεραν πρῶτοι, μὲ τὰ χέρια τους, τὸ ποτήρι τῆς πίκρας καὶ τὸ ἥπια. Ἐκατάλαβα ὅτι δύσκολα θά κατώρθωνα νὰ διακριθῶ. Μία σύγχισις παντοῦ, ἓνα ἀνακάτωμα εἰς ὅλα τὰ ἰδικά μας πράγματα. Μοῦ ἢ πολυήμερος διαμονὴ μου πολλὰ πράγματα ἐξεδιάλυνε. Οἱ πιὸ ὑγιεῖς καὶ εὐγενεῖς ἀντελήφθησαν εὐθύς, τί ζητοῦσα ἀναμεσὸ τους καὶ τί μὲ παρεκίνησε ν' ἀφήσω τὴν ἡσυχίαν μου καὶ νὰ πλανηθῶ στὴς ξενιτειές. Τὴν εὐγνωμοσύνην μου πρῶτα, πρῶτα σ' αὐτοὺς τὴν ἐκφράζω καὶ τοὺς ἀφίνω μυστικούς γιὰ νὰ μὴν ἐγγίξω τὴ φιλοτιμία τους. Ἄν αὐτοὶ λέγονται ἰατροὶ Δημητριάδιδες στὴν Ἀλεξάνδρεια, ἢ Βοΐλας, Πιζάνης, Κάγκος, Ἰωαννίδης στὸ Κάιρο, ἢ Παπαγιαννόπουλος στὴ Μανσούρα, ποῦ ὀλωσδιόλου τυχαίως ἔρχονται τώρα στὴν πέννα μου, αὐτὸ ἐνδιαφέρει βέβαια ὅλο τὸ ἔθνος τοῦ ὁποῖου ἐκλεκτὰ παιδιὰ εἰν' ἐκείνοι, ποῦ πονοῦν γι' αὐτὸ, ποῦ ἐργάζονται γι' αὐτὸ μυστικά, ἀληθινά. Τὰ ἴδια λόγια θέλω νὰ πῶ καὶ γιὰ τὸν ἐλληνικὸ τύπο τῆς Αἰγύπτου, ποῦ ἴσως νὰ ἔγραψε περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι ἄξιζα, τὰ ἴδια καὶ γιὰ τὸ Γ. Πρόξενο κ. Σκωτιδῆ, τὸν Διπλ. Πράκτορα κ. Γεννάδη καὶ γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους προξένους μας ποῦ ἀφθονα καὶ μεγαλόκαρδα μοῦ προσέφεραν τὴν ἠθικὴν τους προστασία καὶ τὰ ἴδια καὶ περισσότερα ἀκόμα γιὰ τοὺς προέ-

δρους τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων κ. Μπενάκη, Ρόστοβιτς, Τσιανακλήν, Κορώην, Φοινικόπουλον καὶ Γρηγορίου. Ἄνθρωποι ἰσχυροί, πλήρεις ζωῆς, μέσα εἰς τὴν διεθνή αὐτὴν χώραν, πολεμούμενοι ἴσως ἐξ ὄλων τῶν στοιχείων, ἐκατόρθωσαν νὰ φτάσουν εἰς τὸ σημεῖο τοῦ εἶνε, σύροντες εἰς τοὺς ὤμους των καθρέφτη τὴν ἰδέα τοῦ Ἐθνους, σεβαστὴ κί' ἐκείνη εἰς τῶν ξένων τὰ ὄμματα ὅπως τὰ γαλήνια πρόσωπά των.

Ἄν βρίσκεται ἕνας παρασημοφορημένος καὶ παραγεμισμένος σὰ διάνος αἰγυπτιακὸς Γλυμειόπουλος ὑβρίζων ἀπρεπῶς εἰς εὐρὺ κύκλον τὸν συγγενὴ του Ν. Λάσκαρη ἐπειδὴ εἶνε ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τιμᾶ τὸν μυριόλιρον θεῖον του, ἢ ἂν βρίσκεται ἕνας ἐπιστήμων(;) Ἀνδρεάδης *Docteur* στὴ Μανσούρα νὰ ὑβρίζη τὸ ἔθνος μαλακωδῶς, διότι εἶνε ἤδη εἰς τὸ πρῶτον στάδιον τοῦ γεροντικοῦ ἐκφυλισμοῦ, αὐτὸ δὲ θὰ πῆ πῶς ὁ ἑλληνισμὸς ἐν Αἰγύπτῳ δὲν εἶνε ἕνα Θαῦμα.

Οἱ Ἕλληνες ἐκεῖ ἐργάζονται ὡς δημιουργοὶ ἀληθεῖνοι καὶ δὲν περνοῦν τὴν ὥρα τους ἀναγινώσκοντες τὰ σκάνδαλα τῆς Ἀριστοκρατίας, ἢ τὸ μυστηριώδες δράμα τῆς ὁδοῦ τάδε, ὅπως ἐδῶ. Ἡ εὐρωστία των δὲ αὐτὴ κάνει ὥστε νὰ ἐνδιαφέρονται περισσότερο, ἀλλοίμονον κί' ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς μας, τοὺς ἀναμένοντας τὸ πολιτικὸν των μέλλον εἰς τὸ 80ον ἔτος τῆς ἡλικίας των τοῦλάχιστον (ἢ γνώμη εἶνε τοῦ σεβαστοῦ μου κ. Παναγιωτοπούλου, ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἄλλοτε), νὰ ἐνδιαφέρονται, εἶπα, διὰ κάθε ζήτημα συνδεόμενον μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ δυσμοίρου αὐτοῦ ἔθνους.

Ἐκεῖ δὲν χρειάζεται ἢ ἕνα μικρὸ ἴσως ξεκαθάρισμα εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν διαφόρων σχολείων. Οἱ Καϊρινοὶ βέβαια εἶνε πολὺ εὐτυχεῖς ποῦ ἔχουν ἕναν Μπουκουβάλαν σὰν τὸν ὁποῖον ἀμφιβάλλω ἂν θὰ ὑπάρχουν στὸ Πανελλήνιον περισσότερο ἀπὸ πέντε. Καὶ ὁ κ. Ἰωαννίδης στὸ Ζαγαζίκ ὡς διευθυντῆς τῶν ἐκεῖ σχολείων, εἶνε πρότυπο μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς θαυμαστοῦ διδασκάλου.

Δὲν μὲ μέλλει ἂν ὁ σκοπός μου δὲν ἐπέτυχε στὴν Αἴγυπτο, αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ πῆ κανεὶς χωρὶς οὔτε οἱ ὁμογενεῖς νὰ ἐπιβαρύνονται οὔτ' ἐγὼ βέβαια. Φταῖνε βέβαια ἄλλα πράγματα τὰ ὅποια ἄλλοτε πολὺ πλατεῖα καὶ πολὺ φαρδιὰ θὰ ἐξετάσουμε. Σήμερα μοναχὰ τὴν εὐγνωμοσύνη μου θέλω νὰ ἐκφράσω σὲ ὄλους ὅσοι μ' ἐβοήθησαν μ' ἀγάπη καὶ μὲ καλοσύνη κί' ἄς ἦταν ὅσο θέλει καὶ μικρὴ ἢ βοήθεια των. Λίγους, λίγους ἐζήτησα καὶ λίγους, λίγους εὐρήκα. Εἶμ' εὐτυχῆς ὅ,τι κί' ἂν ὑπέφερα, τὸ ὑπέφερα γιὰ τὸ σκοπὸ μου. Ὁ σκοπός μου εἶνε θρησκεία μου.

Σ. Σκίπης

ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

Τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ περιοδικοῦ ἐξεδοθῆ πρό τινος τὸ πέμπτο φυλλάδιο. Περιέχει ἀνεκδότους καὶ πολυτίμους σελίδας τοῦ ἔργου τοῦ Βιλλαρᾶ. Εἰς τὰς σελίδας αὐτὰς ἀπασχολεῖται πλειότερον μὲ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Ἄν κί' ὁ Βιλλαρᾶς ἔγραφε σχεδὸν πρό ἑκατὸ ἐτῶν, ἢ ἰδέα του εἶνε στηριγμένη ἐπάνω σὲ γερὰ ἐπιστημονικὰ θεμέλια ὥστε νὰ ζῆ καὶ νὰ ἐνδιαφέρῃ πολὺ πάντοτε καὶ ἰδίως τὴν ἐποχήν μας.

Ὁ πόλεμος διεξάγεται ἐναντίον τῶν σοφολογιωτάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ ὁποῖοι ἦσαν πολυαριθμότεροι ἀπὸ τὴν σημερινὴν βέβαια. Ὁ Βιλλαρᾶς ἦτο τῆς ἄκρας δημοτικῆς καὶ ὁ καταργητῆς τῆς παραδεδομένης ὀρθογραφίας. Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα σήμερον ἐπῆρε τὸν φυσικὸν του δρόμο· τὸ πάλαιμα εἶνε δυνατὸ καὶ ἀκράτητο, ἀλλὰ τ' ἀποτελέσματά του δύναται κανεὶς νὰ τὰ προεικᾶσῃ. Τὸ ζήτημα τῆς ὀρθογραφίας, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰς ἀπλοποιήσεις ὅπου ἐπέφερον ὁ κ. Ψυχάρης, κανεὶς ἄλλος δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸ θίξῃ. Ὁ μακαρίτης ὁ Καμπύσης λέγουν ὅτι ἐτοίμαζε νὰ ἐκδώσῃ κάποιον ἔργον του διὰ λατινικῶν στοιχείων. Θὰ μᾶς ἐδικαιολογεῖτο βέβαια ὁ ποιητῆς τοῦ «Δαχτυλιοῦ τῆς Μάνας» διὰ τὴν νέαν αὐτὴν καινοτόμησιν ὅπως μᾶς ἐδικαιολογήθη καὶ δι' ἄλλας;... Εἰς τὰς Ἰνδίας κάποιος ὁμογενῆς δημοτικιστῆς ἀπασχολεῖται σοβαρὰ μὲ τὸ ὀρθογραφικὸν ζήτημα σήμερον· εἶνε ὅμως ἕνας καὶ ὁ Βιλλαρᾶς πρό ἑκατὸ ἐτῶν ἦτο κί' αὐτὸς ἕνας καὶ ἴσως μετὰ ἑκατὸ πάλιν ἔτη βρεθῆ ἀκόμη ἄλλος ἕνας!

Ἀποσπῶμεν διὰ τοὺς συνδρομητὰς μας μερικὰς σκέψεις τοῦ Βιλλαρᾶ ἐπάνω στὸν αἰώνιον ἄνθρωπον.

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ*

Οἱ αἰσθησες, ὅπου ἐδόθηκαν ἀπὸ τὸν Πλάστη τῆς φύσης σ' ὅλα τὰ ἔμφυχα εἶνε τὸ μέσον ὅπου τὰ ὀδηγᾶει ν' ἀπολαβαίνουν τὴν ἡδονὴν καὶ ν' ἀποφεύγουν τὸν πόνο. Μόν' αὐτὲς δὲ δείχνουν ἄλλο ἀπὸ τὴν ὄψη τῶν πραγμάτων καὶ δὲ φτάνουν, παρὰ ὡς ἕνα διάστημα· ὅ,τι εἶνε ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν ὄψη, ἢ μακρύτερα ἀπ' ὅσο φτάνουν, εἶνε ὅλα μυστήρια.

Ὅλα τ' ἄλλα τὰ ζῶα φαίνεται νὰ εὐχαριστιοῦνται στὲς αἰσθησές τους, καὶ νὰ μὴ γυρεύουν ἄλλο παρέκει ὁ ἄνθρωπος ἔχοντας ἕναν νοῦν, ὅπου δὲ δέχεται σύνορα στὴν περιέργειά του, δείχνει νὰ μὴν εὐχαριστιέται στὲς αἰσθησές του καὶ θέλει νὰ μάθῃ κί' ἐκεῖνα ποῦ δὲν εἶνε τῆς δυνάμεώς του. Ἀπὸ ταῦτο σκουτάβει ἀδιάκοπα,

* Δὲν διατηροῦμεν βέβαια καὶ τὴν ὀρθογραφίαν.

ὅποτε ξετάζοντας τὰ φαινόμενα τῆς φύσης ἀφηκράζεται παράνω τὴν ὄρμη τοῦ νοῦ τοῦ ἀπὸ τῆ δύναμη τῶν αἰσθήσεών του.

Ἐναν τόσον περίεργον νοῦν ὅμως δὲ θελὰ τὸν ἔδινε στὸν ἄνθρωπον ἢ πρόνοια, ἂν δὲν τοῦ ἦταν κι' ὠφέλιμος. Καὶ τοῦ εἶνε ὠφελιμότητος γιὰ νὰ ζήσει καλά, ὅταν τὸν μεταχειρίζεται σ' ἐκεῖνα, ὅπου τοῦ εἶνε ἀπαραίτητα χρειαζόμενα γιὰ τὴν εὐτυχισμένη ζωὴ του κι' ὄχι σ' ἐκεῖνα, ὅπου αὐτὸς νὰ τὸν ὠφελήσουν, τὸν ζημιώσουν ἀποκόβοντάς τον ἀπὸ τὴ μάθηση τοῦ ἀληθινοῦ συμφέρου.

Οἱ καλοθελητάδες τοῦ ἀνθρώπινου γένου δὲν ἀγωνιστήκαν ἄλλο παράνω ἀπὸ τὴ σπουδὴ τῆς εὐτυχισμένης ζωῆς του, δίχως ν' ἀπορρίξουν τὲς ἐπιστήμες, ὅπου μποροῦν νὰ δώκουν ἕνα φῶς στὲς χρειαζόμενες τέχνες γιὰ τὴν εὐτυχία του. Κι' αὐτοὶ πρέπει νὰ λογιῶνται οἱ σωστοὶ φρόνιμοι κι' ἀληθινοὶ φιλόσοφοι...

Βιλλαράς

Εἰς τὸ τεῦχος αὐτὸ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ὁ κ. Βλαχογιάννης δημοσιεύει καὶ τρία μικρά του διηγήματα. Τὸ γράψιμο τῆς καλλιτέχνης τῆς Θειακούλας εἶνε ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα ποῦ ἔχομεν καὶ μαζί μὲ τὸν Βυζαντινόπνοου Παπαδιαμάντην καὶ ρωμαλεότατον Καρκαβίτσαν, ὁ Βλαχογιάννης ἀποτελοῦν τὴν ὠραίαν τριάδα, ποῦ θὰ παραμείνη ἢ ἀγαπητοτέρα καὶ ἢ πλεον συμπαθῆς μέσα εἰς τὴν νεοελληνικὴν γραμματολογίαν.

Σ. Σκίπης

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

Ἀπὸ τὸ παρὸν τεῦχος ἀνοίγομεν καὶ μερικὰς σελίδας τῆς ἐπιθεώρησεως διὰ τὴν γυμναστικὴν μας κίνησιν. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἢ γυμναστικὴ ἦταν στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν τέχνην. Ὁ Ἑρμῆς ὁ δυσυπόστατος, ὁ προστάτης τῆς γυμναστικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς μουσικῆς καὶ τῶν γραμμάτων. Δι' ἡμᾶς ὁ ἀθλητικώτατος Διγενῆς Ἀκρίτας, ὁ μεσαιωνικὸς ἥρωας, ποῦ ἀκόμη παραμένει μέσα ἀπὸ κάποιον πέπλον μυστικισμοῦ, ὥστε νὰ μὴν κατορθώωμεν νὰ συλλάβωμεν ὀλοκληρωτικῶς τὴν μορφήν του καὶ τὴν ψυχὴν του, ἃ γίνη τώρα ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ παλαιοῦ θεοῦ μας.

Σήμερα εἰς τὸν γυμναστικὸν μας κόσμον ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποῦ κάλλιστα δύνανται νὰ προσθέσουν μίαν νέαν δύναμιν ζωῆς εἰς τὴν κάπως παλαιοτέραν ἰδικήν μας. Αἱ κρίσεις ἐπὶ τῶν Πανελληνίων ἀγῶνων, ποῦ δημοσιεύομεν κατωτέρω εἶνε τοῦ ἀγαπημένου πρω-

ταθλητοῦ κ. Π. Κ. Χατζηδημητρίου. Μεθαύριον ὁ κ. Χρυσάφης θὰ συνεχίσῃ διὰ μελετῶν τοῦ αἰσθητικῶν περὶ γυμναστικῆς. Ὁ κ. Χατζηδημητρίου παρακολουθεῖ εἰς ξένα εἰδικὰ περιοδικὰ ὅλην τὴν ἀθλητικὴν κίνησιν τοῦ Κόσμου καὶ δύναται νὰ κρατήσῃ ἐνημέρους τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐκ τῶν συνδρομητῶν μας.

Ἡ καλὴ φιλία ποῦ μᾶς δείχνουν οἱ πλήρεις ὑγείας καὶ ρώμης αὐτοὶ ἄνθρωποι, εἶνε ἕνας ὠραῖος οἰωνὸς διὰ τὸ μέλλον, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου διακρίνει κανεὶς κισσοστεφάνωτη τοῦ Νέου Σταδίου τὴ δόξα καὶ κάποια λύρα παρέκει ἔτοιμη νὰ σκορπίσῃ μεγαλόπρεπους ὕμνους ἀπὸ τὰ χέρια ἐνὸς νέου Πινδάρου.

Σ.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Αἱ κρίσεις μου διὰ τοὺς πρὸ ἡμερῶν τελεσθέντας Πανελληνίους ἀγῶνας — ἃς τοὺς ὀνομάσωμεν οὕτω χάριν τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀρίστων ἀθλητῶν τῆς εὐάνδρου Σμύρνης, καθότι τρεῖς (ἀρ. 3) πόλεις μόνον συμμετέσχον — εἶνε λίαν ἀπαισιόδοξοι διὰ τὸ μέλλον τῆς ὑψηλῆς ιδέας τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀθλητισμοῦ. Τοῦτο δὲ δὲν ἀντανακλᾷ ποσῶς εἰς τοὺς εὐγενεῖς καὶ ὄντως μάρτυρας ἀθλητὰς μας, ὧν οἱ πλείστοι κατέχουσιν ἐπιδόσεις (records) ἀμιλλομένας πρὸς τὰς παγκοσμίους τοιαύτας ἢ καὶ ὑπερβαινούσας αὐτάς, ὅπως ἢ τοῦ σιδηροχειροῦ τῶν Πατρῶν ἀθλητοῦ τῆς ἄρσεως τῶν βαρῶν κ. Δημητρίου Τοφάλου, κατέχοντος τὸ ρεκόρ τοῦ κόσμου, ἀλλ' εἰς τοὺς ψευδοφιλάθλους μας, τοὺς προδότας αὐτοὺς τῆς ἀληθοῦς ζωῆς, τοὺς ὑβριστὰς παντὸς μεγάλου καὶ ὠραίου. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δέν' θ' ἀντιλαμβάνωνται βεβαίως τὸ μέγεθος καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνουσιν ὅπως ἠδύναντο νὰ ἀναλάβωσι διεύθυνσιν χοροῦ ἐν σαλονίῳ.

Ἄγνοοῦσιν οἱ δύσμοιροι Ἐφιάλται τὰς βάσεις παντὸς τελείου ἔργου, ὅτι ἄλλα προσόντα χρειάζονται διὰ τοὺς πραγματικοὺς ἐργάτας τῆς ιδέας αὐτῆς καὶ ὄχι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες Ἑλλανοδίκαι, ἧτοι ὁ ψευδισμὸς τῆς γλώσσης, ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν ὀφθαλμῶν μείωσις τῆς ὄρασεως, ἢ ἰδιάζουσα κύρτωσις τοῦ σώματος καὶ γνώσις τῆς Γαλλικῆς ἢ ἄλλης Εὐρωπαϊκῆς γλώσσης μὲ ἰδιάζουσαν Ἀθηναϊκὴν διάλεκτον, ὡς ἐπίμετρον δὲ προσλιπάρησις εἰς εὐνόητα πρόσωπα.

Ἄλλ' ἀτυχῶς ὁ κόσμος ὁ ἀδιάφορος, ὁ κόσμος ὁ νομίζων τὴν κοκίστραν τοῦ Σταδίου, τοῦ βωμοῦ τούτου τοῦ ἰδεώδους Καλοῦ, ὅτι εἶνε ἢ αὐτὴ μὲ τὴν βιοποριστικὴν, ὀλίγων κολασμένων τῆς τύχης τῶν Ἰπποδρομίων, δὲν ἐγείρεται σύσσωμος καὶ ν' ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸ

αὐτὴ τὰ ἐπισήμως αὐτὰ ἐνδεδυμένα νευρόσπαστα τοῦ Χόλδεν καὶ ἐκτοπίσῃ μετὰ τῶν ὑψηλῶν πύλων των ἐκ τοῦ μέσου τοῦ ἱεροῦ τεμένους.

Ἐφέτος ὅμως ἤρξατο ὀπωσθήποτε νὰ κινήται ὁ κόσμος συμπαρασυρόμενος ἀπὸ τὰς ἰαχὰς τῶν ἀδικουμένων καὶ ἐνδιαφερομένων ἀποτελουμένου οὕτω ἀληθοῦς πανδαιμονίου εἰς βάρους τῆς περιφήμου ἐπιτροπῆς καὶ δὴ τῆς ὑπεπιτροπῆς, ἧτοι τῶν μικρῶν γραφῶν — ὄντων τοῦ αὐτοῦ φυράματος—, εἰς οὓς ἄφθονα δῶρα παρείχον οἱ θεαταί, οἶον πιπερόν, τρυφούς, ἀραροῦτι, ἄλλοι δὲ ἐφώναζον τὰς τελειότερας ἐφευρέσεις διὰ τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν βρεφῶν ἧτοι Νεστλέ, *Mellin food*, *Nourriture pour enfants et invalides* κτλ.

Ἐὰν ἐξακολουθήσωσιν ἐν Ἑλλάδι νὰ κρίνωσι τὸν ἀθλητισμὸν καὶ τὴν γυμναστικὴν τοιαῦτα πρόσωπα, ἃς εἰσθε βέβαιοι, ὅτι ταχέως θὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος ἀμφοτέρων ἐν τῇ γεννητρίᾳ των γῆ.

Ἄλλ' ἀφοῦ δὲν ἔχουσιν ἐπιθυμίαν ἢ καιρὸν νὰ ἐργασθῶσι δὲν μένουσι τοῦλάχιστον εἰς τὰ ἔργα των, ἵνα ἀπαλλαγῶσι τῆς τύφωσος τῆς συνειδήσεως—ἐὰν ἔχωσι τοιαύτην— καὶ ἀποφύγωσι τοῦ νὰ γείνωσιν ἀποτελειωταὶ καὶ νεκροπομποὶ τοῦ ἀθλητισμοῦ, ἡμεῖς δὲ τοὺς παρέχομεν μίαν σκέψιν τοῦ γλαφυροῦ συγγραφέως Δουκιανοῦ «καλὸν ἕκαστον μένειν ἐφ' ἧς τετύχηκε τάξεως» διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν τὴν κοινὴν παράφρασιν του «κάθε κατεργάρης στὸν πάγκο του.»

Πολύδωρος Κ. Χατζηδημητρίου

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

— Τῆς Ἐξοχῆς, Εἰκόνες καὶ Διηγήματα, Ἰω. Α. Γκίκα (Δ. Φ.) τόμος Α'.—Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐκ τοῦ χρωματιπολιθογραφείου Ι. Κ. Λαγουδάκη. Διὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ θὰ γράψωμεν εἰς τὸ προσεχές.

— Ἡμερολόγιον τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1905 - Τύποις Ἀδελφῶν Γεράρδων.

— Γκαίτε »Ἐρμαννος καὶ Δωροθέα», κατὰ μετάφρασιν ἔμμετρον ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Κ. Μέκιου (Δ. Ν.)—Ἐν Ἀθήναις, Βασιλικὴ Τυπογραφία Ραφτάνη - Παπαγεωργίου.

— Ποικίλον Ἡμερολόγιον, φιλολογικὸν καὶ ἐγκυκλοπαιδικὸν τοῦ ἔτους 1905, Κατίνας Γ. Ἡλιακοπούλου.—Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἑντοκοὶ καταθέσεις.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἧτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτέας εἰς ὀρισμένην προθεσίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὀψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐκλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῇ Κεντρικῇ Καταστάματι καὶ τῇ αἰτήσεσι τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς, ἐν Κερκύρᾳ δὲ Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ἐκεῖ Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι καταθέσεων.

6 1/2	τοῖς %	κατ' ἔτος	διὰ	κατάθεσιν	6	μηνῶν
1	» %	»	»	»	1	ἔτους
2 1/2	» %	»	»	»	2	ἔτων
3	» %	»	»	»	3	ἔτων
4	» %	»	»	»	5	ἔτων

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῶς ἢ ἀνώνυμοι.

Οὐδεμίαν ἀπόδειξις πληρωμῆς ἀναγνωρίζεται: ἄνευ διπλοτύπου φέροντος τὴν σφραγίδα τοῦ Ἀρκίου καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Διευθυντοῦ ἢ τοῦ Γραμματέως.

Le Courrier

Politique, Actualité
Questions sociales, Lit-
térature.

Européen

Comité de Direction

NICOLAS SALMERON, CHARLES SEIGNOBOS,
BJÖRNSTJERNE BJÖRNSSON

HEBDOMADAIRE

ABONNEMENTS

	Un an.	Six mois	Trois mois
France	12 fr.	7 fr.	3 fr. 50
Union	15 fr.	8 fr.	4 fr. »

ΑΚΡΙΤΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΟΔΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 32

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Γραμματέας: Δ. ΤΖΕΡΑΧΗΣ

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἄνδρᾶ Λασκαράτου. — Ὁ Παπα-Διάολος. Ἱστορία μιᾶς Παναγίας διηγημένη ἀπ' αὐτὴν τὴν ἴδιαν.

Σαχὲρ Μαζώχ. — Ὁ Περιπλανώμενος.

Μαρίνου Σιγούρου. — Τὸ παιδί τοῦ πεθαμένου. Διήγημα.

Ary René D'Yvermont (κ. Α. Παρθένη) Ἡ Πνευματικὴ Ρωσσία.

Fingal. — Ἡρωϊκὴ συμφωνία. Πρόζα.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Κ. Π. Καβάφης. — **Κ. Σ. Γούναρη.** — **Αἴμ. Κούρτελη.** — **Σ. Σκίπης.** — **Μ. Δύγγου.**